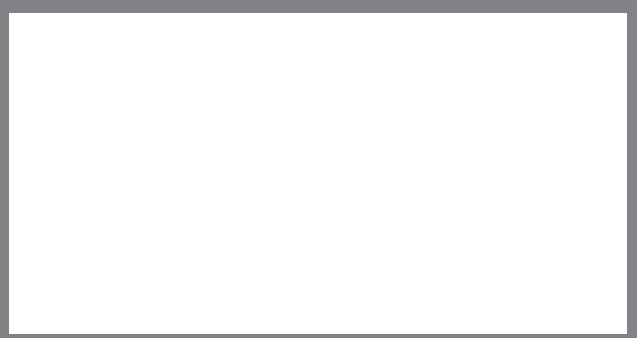
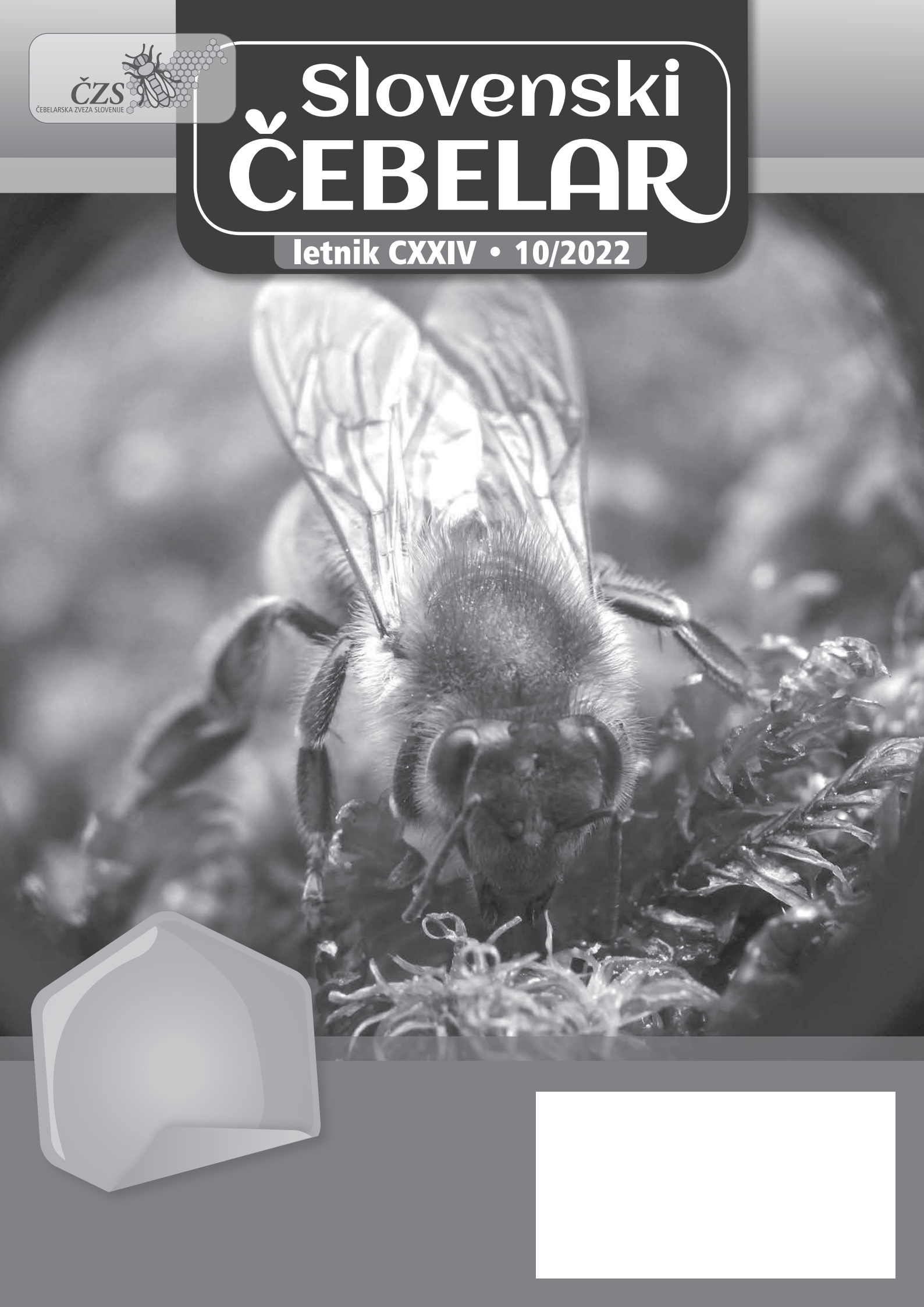

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 10/2022

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vranksko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnica, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Oktobrska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.** Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.

Dežnik ČZS:
8,00 EUR – 10 % = **7,20 EUR**

Knjiga Najboljši poklic: čebelar:
14,90 EUR – 10 % = **13,41 EUR**

Skodelica ČZS:
7,00 EUR – 10 % = **6,30 EUR**

Vetrovka:
35,20 EUR – 10 % = **31,70 EUR**

Telovnik ČZS:
66,00 EUR – 15 % = **56,10 EUR**

Unikatni leseni podstavki za skodelice in kozarce

Na Čebelarški zvezi Slovenije predstavljamo najnovejši artikel – **unikatne lesene podstavke za kozarce, skodelice ali vročo posodo.** So lep spominek ali darilo z motivi, ki nas povezujejo s čebelami, slovenskim čebelarstvom in Čebelarško zvezo Slovenije. V kompletu prejmete šest različnih podstavkov iz lepljenega slovenskega lesa, premer podstavka znaša 9,5 cm.

Cena kompleta: 11,50 EUR + PTT

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Nagradna čebelarska križanka E-čebelnjak – Pametna čebelarska tehtnica www.najmedi.si

								AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	VZVIŠEN PROSTOR, ODER	ANGLEŠKA VIŠJA ALI VISOKA ŠOLA, KOLIDŽ	NAGON, STRAST	ENOOKA ČEBELA	RAFAEL NADAL	AMERIŠKI ŠERIF DIVJEGA ZAHODA (WYATT)	VINO- RODNA RASTLINA	
								TELESNI IZLOČEK								
								DELAVEC NA SOLINAH			12			11		
								PRITISK				RENATA TEBALDI CERKVENO OBREDNO OBLAČILO				
								RENIJ DODATNA NAVARJE- NA PLAST KOVINE			KMEČKO POSLOPJE					
														1	ANGLEŠKI FIZIK NEWTON	ZEMLJEVID
	OBRAT, OBRNITEV	DRŽAVA ZNOTRAJ VEČJE DRŽAVE	KORUŽNI STORŽ, VLAT	NAŠ NEKDANJI ALPINIST (FRANC)	SREDSTVO ZA LOKALNO ANESTEZIJO	PRED- STOJNIK ŽUPNIJE JOHN NASH										
UŽITNE RASTLINE Z VRTA, ZELENJAD					14					VZKLIK PRI BIKOBORBI	BLAGAJNA DESKA S KOLEŠČKI					
ZELO VELIKA JUŽNO- AMERIŠKA KAČA	2									ORAČ, RATAR TV REA- LIZATOR VODNIK						
GRAFIČNO DELO Z VIŠINO DO 25 CM, OSMERKA			10			IZVIR OBCUTEK DRHTENJA ZARADI STRAHU					ORGAN VOHA	ALAN TURING PREBI- VALEC IRSKA				
BRUCE LEE			JUTRANJA PADAVINA NAŠE VEČJE MESTO					PANJSKA KONČNICA ODTOČNI KANAL					13			
RADKO POLIČ				NAŠE MESTO Z NUKLE- ARKO		6				CERKVENI PEVSKI ZBOR ZAUPANJE				GLAVNO MESTO UKRAJINE	LISTNA UŠICA	
STARO- RIMSKI POZDRAV				V PETO RANLJIV GR. JUNAK METOV MED					MLETA ZAČINJENA SLANINA DAVID LYNCH							
ZLITINA BAKRA, CINKA IN 1% ZLATA							SODOBNE SMERNICE UPORABE OBLAČIL				BOHOTE- NJE, BO- HOTNOST	FICEK, BOŽJAK NEKDANJI TURŠKI BOGATAŠ				
POMOČ: CIF, EČO, NOVOKAIN, OPOLO, TALMI	PONCU IN...	JAPONSKA VALUTA ČRNO VINO Z OTOKA VISA					KROV LADJE SUŠILNIK ZA LAŠE					JEREMY IRONS LINDSAY LOHAN				
PESNIK			7		HRVAŠKI BIATLONEC (JAKOV) GL. MESTO JEMNA				ZRENJE, GLEDANJE ITALIJAN- SKA PEVKA PAVONE	8		5				
IVAN POTRČ				TV VODIT, SANJSKA ŽENSKA (NINA) OCET							SREDO- ZEMSKA MEDENA SLADICA DOBA, ERA					
VODNA RASTLINA Z BELIM CVETOM	3							PEVEC MOJZER SOPHIA LOREN								
NAŠ NEKDANJI RAPER							STROKOV- NJAK ZA ESTETIKO			9						
OPERA GIACOMA PUCCINIJA		4					PLITVEJŠA KOTANJA S STOJEČO VODO									

Nagradno geslo:

1	2	3	4	5	2	6	7	8	4	9	10	2	11	12	13	7	14	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	----	---	----	----

Nagrada: popust v znesku 50 EUR pri nakupu pametne čebelarske tehtnice E-čebelnjak, Miha Benedek, s. p., Vurnikova ulica 11, 1000 Ljubljana, www.najmedi.si. **Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. oktobra 2022 na e-naslov: info@czs.si.** Rešitev križanke www.najmedi.si v SČ9/2022: za vsak panj, izžrebanka: Marija Andrejčič. Rešitev križanke Panis, Tomaž Šaupervl v SČ9/2022: dobrodošli v Podčetrtku, izžrebanka: Miroslava Rojs.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 10/2022

Tadeja Vidmar
nova medena
kraljica

- Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu 2022
- HMF v medu
- Ekološko čebelarstvo – predstavitev dobrih praks na avstrijskem Koroškem in nova zakonodaja

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti nosemi
- Vec kot 25% povečanje populacije čebel
- Vec kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-BioXal

62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozi, varna in z odlično toleranco.

(10-20 panjev)

(100-200 panjev)

UPORABNO
12 MESECEV
PO ODPRTJU
(na sobni temperaturi)

EDINI ŽE
PRIPRAVLJEN
ZA UPORABO

BREZ
SLADKORJA:
BREZ RIZIKA
HMF

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

080 13 15

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priloga, september 2022

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
14.00-16.00

V mesecih april, maj, junij
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

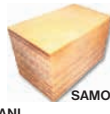
info@apis-med.si
www.apis-med.si

PITALNIK ZA PLASTENKO

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,80 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

ČEBELJE
POGAČE

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG

PITALNIK
ZA NAKLADNE PANJE

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,80 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarstva oprema in drobnji pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

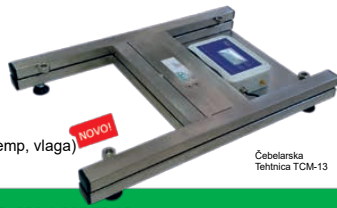

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši izbiri dostavimo na dom!

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevali** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)

Cebelarska Tehnika TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o. T:+386 1 365 70 86
Na Lazih 30 F:+386 1 365 71 02
SI-1351 Brezovica E: info@ames.si

www.ecebelar.si

Vzreja matič BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

GSM: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Prilivičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO
ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00, pet.: 9.00 - 15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

NOVO!!!
POGAČA APIFONDA
PAKIRANA PO 1 kg ALI 2,5 kg

MATIČNA REŠETKA
SATNIK AŽ, LR, LR2/3
IZOLACIJSKE PENE
TESTNA MREŽA
PLASTIČNA OBEŠALA
SATNICE

VSE ZA OBNOVO PANJEV
OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAČI ZA SATNIKE

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEDITE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 - 12.00

13.00 - 16.00

SOBOTA:

ZAPRTO

NOVO!

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
OXALIKA PREMIUM

Art. 7818

- Priklon 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

BRIZGALKA ZA OKSALNO KISLINO S CEVKO,
avtomatska 1-5 ml za AŽ ali LR panje

redna cena: 49,00 EUR
akcijska cena: 44,10 EUR

Art. 7810,
7809

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI
S PARNIM UPARJALNIKOM
ZA AŽ IN LR SATE

Art. 3302

RAZLIČNI MODELI GRELCEV
ZA SEGREVANJE MEDU

Art. 7102, 7101

Art. 7110, 7111, 7112

TOPLLOTNA OMARA ZA
SEGREVANJE MEDU, NERJAVEČA

Art. 7161, 7162, 7122

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 1.10.2022 do 31.10.2022 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarstvo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Drage čebelarke in čebelarji!

Vse hitreje se bližamo koncu večjim posegom v čebeljo družino, hladnejšim letnim časom, ko se bo naše pretekle odločitve izrazile v moči družine v novi sezoni. Upam, da ste lepo sodelovali z malimi pomočniki in pomočnicami ter jim za to omogočali najboljše pogoje.

Pred nekaj meseci sem upoštevala nasvet svoje sestre in se prijavila na natečaj za izbor medene kraljice Slovenije. »*Saj bo vse enako kot prej, le da boš lahko svoje delo in zamisli predstavljala čebelarjem in širši publiki po celi Sloveniji,*« so bile njene besede po pridobljenem nazivu. In še vedno se popolnoma strinjam z njo. Z enakim veseljem kot prej bom obiskovala vrtce in šole ter druge izobraževalne ustanove in jim predstavljala delo čebelarjev. Ljudi okoli sebe bom ozaveščala o pomembnosti in pomenu nakupa lokalnih čebelarskih pridelkov. Priporočila bom kakšen oddih v čebelnjaku več in spomnila na uporabo medu celo leto. Želim si boljše spoznati razlike med načini čebelarjenja in težave, s katerimi se čebelarji spopadajo na različnih delih Slovenije. Poleg tega bi rada poudarjala, kako pomembno je sodelovanje med živinorejci, agronomi, sadjarji, veterinarji in vinogradniki ter čebelarji.

Rada bi se še enkrat iskreno zahvalila komisiji za zaupanje ob predaji odgovornosti, ki sem jih prejela; prav tako bi rada čestitala tudi drugim kandidatkam, ki sem jih spoznala. Zaradi narave dela sploh ne dvomim, da se bomo še srečale in morda v prihodnosti tudi sodelovale.

Prihajam z mešane, pretežno govedorejske in zeliščarske kmetije, kjer so me starši naučili osnove

dajanja in vračanja naravi. Razmišljanje je dokaj preprosto, kolikor daš, toliko lahko vzameš. Kot apiterapevtka pri pridobivanju surovin za domačo čebeljo lekarno to še kako upoštevam.

Obiskujem Biotehniško fakulteto v Ljubljani, poleg tega pa sem članica lokalnega Čebelarskega društva Žagar Filip. Vstopam v šesto leto čebelarjenja, poleg tega pa se učim in izboljšujem v vzreji matic za ohranjanje naše kakovostne avtohtone sivke.

Sem prva generacija čebelarjev v družini in ob tem lahko le potrdim svojo ugotovitev kako močna je v Sloveniji kultura čebelarjenja, ki spodbudi marsikaterega posameznika, da se preizkusi v čebelarjenju. Spoštujem večletna družinska čebelarstva s tradicijo, ki lahko svoje znanje predajajo direktno svojim potomcem, prav tako pa občudujem čebelarske mentorje, ki svoje znanje predajajo svojim vajencem in tako ponazarjajo pomembnost kolektivnega povezovanja v čebelarjenju.

Čebelarstvo je kompleksno delo in za obstoj zahteva celega človeka. Čebelarji imamo srečo (ali nesrečo), da se takoj zavemo, kdaj je delo opravljeno polovično, to nam bo hitro pokazala družina sama. Kot medena kraljica želim svoje čebelarke in čebelarje spomniti, da še nihče ni vedel vsega, sploh pa pri čebelarjenju, kjer tudi ena sezona ni enaka prejšnjim.

Upam, da me boste, tako kot sem jaz vas, sprejeli za svojo ter mi tako približali svoj svet čebelarjenja.

Naj medi!

Tadeja Vidmar, medena kraljica Slovenije

Medena kraljica opravlja vlogo promocije slovenskega čebelarstva in seznanjanja javnosti o koristnosti in pomembnosti čebelarstva ter uživanja čebeljih pridelkov. Glavno obveznost medene kraljice predstavlja udeleževanje javnih prireditvev širšega pomena, ki jih bo organizirala ČZS; na voljo je tudi za promocijo čebelarstva na prireditvah regijskih zvez ali društev po predhodnem dogovoru s ČZS. Kontaktna oseba: Tadej Pavkovič, tel.: 030/604 660 in 01/7296 114 oz. e-naslov: tadej.pavkovic@czs.si.

Gostitelji medeni kraljici krijejo potne stroške (na dan objave 0,43 EUR na kilometer) na podlagi veljavnih potnih stroškov in morebitne nočitve neposredno na račun medene kraljice Tadeje Vidmar.

ČZS

KAZALO

UVODNIK

Tadeja Vidmar	257
OBVESTILA ČZS	259

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu 2022	260
Brane Borštnik: Kako z varekino odstraniti plesni v plastenkah za krmljenje	262
Mitja Zupančič: Ekološko čebelarstvo v luči nove evropske in nacionalne zakonodaje	263
Mitja Zupančič: Oglledi dobrih praks ekološkega čebelarjenja na avstrijskem Koroškem	264
dr. Janez Grad: Vremenske groznje preživetju čmrljev	266
dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek: HMF v medu	269
dr. Trajče Nikoloski: Nenavadna stanovalka v čebelnjaku – osa grebača zidarka vrste <i>Sceliphron curvatum</i>	271

NOVICE IZ SVETA

Tadej Pavkovič: Varoje v Avstraliji	272
---	-----

ČEBELA V SLOVENSKI BESEDI

Ljudmila Bokal: Beseda čebela	273
-------------------------------------	-----

DELO ČEBELARJA

Gorazd Trušnovc: Čebelarjeva opravila v septembru	274
---	-----

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV	277
------------------------------	-----

OBVESTILA ČZS	278
---------------------	-----

V SPOMIN	286
----------------	-----

OGLASI	287
--------------	-----

INDEX

EDITORIAL

Tadeja Vidmar	257
ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	259

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Simon Golob: The Leading Technological Solutions in Beekeeping 2022	260
Brane Borštnik: Cleaning Mouldy Feeding Bottles with Bleach	262
Mitja Zupančič: Ecological Beekeeping in Light of New European and National Legislation	263
Mitja Zupančič: A Look at Good Practices in Ecological Beekeeping in Austrian Carinthia	264
Janez Grad, DSc: Environmental Threats to the Survival of Bumblebees	266
Andreja Kandolf Borovšak, DSc, Nataša Lilek, DSc: HMF in Honey	269
Trajče Nikoloski, DSc: An Unusual Inhabitant of the Apiary – Mud-Dauber Wasp of the Species <i>Sceliphron curvatum</i>	271

INTERNATIONAL NEWS

Tadej Pavkovič: Varroa mites in Australia	272
---	-----

THE BEE IN THE SLOVENIAN LITERATURE

Ljudmila Bokal: The Word Bee	273
------------------------------------	-----

BEEKEEPER'S WORK

Gorazd Trušnovc: Beekeeper's Tasks in October	274
---	-----

FROM THE BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS	277
---	-----

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	278
---	-----

IN MEMORIAM	286
-------------------	-----

ADS	287
-----------	-----

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:
 Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si
 Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.bracko@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:
 Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si
 Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Svetovalci specialisti za izobraževanje in usposabljanje:
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Svetovalci za izobraževanje in usposabljanje:
 Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Janez Gregori, Urška Intihar, Mira Jenko Rogelj, Anton Žakelj.

Urednik:

Tadej Pavkovič

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 10. decembra 2021 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7760. Tiskano: 26. 9. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2020. Foto: Andreja Georgiev, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

				
2018	2019	2020	2021	2022

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Regijski posveti

Letos bodo regijski posveti izvedeni na lokacijah z začetkom ob 16. uri. Datumi in kraji posvetov:

1. **podravska ČD – ZČD Ptuj** – ponedeljek, **7. novembra 2022**, sindikalna stavba, **Čučkova 1**, Ptuj;
2. **primorska ČD** – sredi, **9. novembra 2022**, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan;
3. **gorenjska ČD** – četrtek, **10. novembra 2022**, Čebelarski center Gorenjske (ČRIC), Rožna dolina 50a, Lesce;
4. **posavska ČD** – ponedeljek, **14. novembra 2022**, stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem;
5. **podravska ČD (ČZD Maribor)** – sredi, **16. novembra 2022**, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče;
6. **ljubljska in zasavska ČD** – četrtek, **18. novembra 2022**, Čebelarski center Slovenije, Brdo 8, Lukovica;
7. **dolenjska in belokranjska ČD** – ponedeljek, **21. novembra 2022**, Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto;
8. **pomurska ČD** – sredi, **23. novembra 2022**, prostori Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota;
9. **celjska ČD** – četrtek, **24. novembra 2022**, MC Šmartno ob Paki, dvorana Marof, Šmartno ob Paki 13, Šmartno ob Paki;
10. **ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – ponedeljek, **28. novembra 2022**, OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani;
11. **koroška ČD** – sredi, **30. novembra 2022**, sejna soba, Meža 10, Dravograd.

Vprašanja ali pobude za obravnavo na regijskem posvetu pošljite tri dni pred regijskim posvetom na e-naslov: barbara.dimc@czs.si, da se lahko do njih opredelimo in se na njih pripravimo.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Utrinki iz letošnje Apimondie v Istanbulu

Slovenska čebelarska akademija je na 47. mednarodnem čebelarskem kongresu Apimondia v Istanbulu med 24. in 28. avgustom za promocijo slovenskega čebelarstva organizirala stojnico in v petek, 26. avgusta, dvournno prireditev. Slovensko prireditev sta vodili direktorica Čebelarskega muzeja v Radovljici, dr. Petra Bole, in Maja Lampret, direktorica Zavoda prijetno domače, ki upravlja s Hišo kranjske čebele v Višnji Gori. Polno dvorano je uvodoma pozdravil predsednik ČZS Boštjan Noč in se obiskovalcem zahvalil za številčen obisk. Naslednji je k mikrofonu stopil predsednik Apimondie dr. Jeff Pettis in zbrane spomnil, da mednarodna javnost 20. maja praznuje svetovni dan čebel v veliki meri ravno zaradi slovenskih prizadevanj. Za predsednikom je besedo dobil še podpredsednik Apimondie dr. Peter Kozmus, ki je zbranim predstavil rejo kranjske sivke.

Boštjan Noč in dr. Peter Kozmus sta dr. Jeffa Pettisa na odru presenetila z vabilom na tridnevni brezplačni obisk Slovenije za ogled izbranih segmentov slovenskega čebelarstva.

Uvodnim nagovorom so sledile predstavitve Čebelarskega muzeja v Radovljici, Hiše kranjske čebele v Višnji Gori, Društva Urbanih čebelarjev, ApiRoutes, Čebelarske zveze Slovenije, Slovenske čebelarske akademije in tehtnice BeeConn ter pogostitev gostov s slovensko potico ob spremljavi slovenske glasbe.

Na kongresu so ob strokovnem programu in sejmu potekale tudi volitve za podpredsednika Apimondie. Na mesto je bil ponovno izvoljen vodja PRO na ČZS, dr. Peter Kozmus. Za organizacijo Apimondie leta 2025 sta se potegovala Madžarska in trojec skandinavskih držav – Danska, Švedska ter Norveška –, uspešnejši so bili slednji.

ČZS

Foto: Tadej Pavkovič

Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu 2022

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Komisija upravnega odbora ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano ter JSSČ sta tudi letos razpisala natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu, v katerem smo iskali najboljše nove tehnološke rešitve na področju panjev, pripomočkov za delo, čebelarke opreme in drugih področij tehnologije čebelarjenja. Tudi letos ste čebelarji pokazali svojo inovativnost in željo da svoje izboljšave predstavite drugim. Na natečaj smo prejeli osem prijav (visoka mrežasta podnica z osmukalnikom za cvetni prah, nosilec za prenašanje naklad, sublimator OXIKING, naprava za čiščenje cvetnega prahu, spletna aplikacija, konstrukcija za prevoz nakladnih panjev ter dve predelavi AŽ-panjev oziroma njihovih sestavnih delov), izmed katerih so člani komisije za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano izbrali štiri najboljše, ki so predstavljene v nadaljevanju.

Tehnološke rešitve smo predstavili tudi v obliki kratkega promocijskega filma, do katerega lahko dostopate s priloženo QR-kodo.

Visoka mrežasta podnica z osmukalnikom za cvetni prah, avtorica: Magda Bogataj

Avtorica je predstavila visoko mrežasto podnico za nakladni panj, katera se uporablja tudi kot osmukalnik cvetnega prahu.

Tega predstavlja na mrežasto podnico položena lesena vezana plošča z osmukalno mrežico na sredini ter lesenim okvirjem (2 x 2 cm) na robovih. Na sprednji strani okvirja so dodatno žrelo in luknjice s cevčicami za izhod čebel.

Ob pridobivanju cvetnega prahu dodatno žrelo zapremo, čebele pa vstopajo skozi spodnje (obstoječe) žrelo. Če ne želimo, da gredo čebele skozi osmukalnik (praha matice, izpuščanje trotov, pojav obilnega medenja, slabe pašne razmere), zapremo spodnje ter odpremo zgornje žrelo. Ob pridobivanju cvetni prah pada na izvlečni predalček podnice, ki je izdelan iz litega akrilnega stekla, primerne za stik z živili.

Cvetni prah z njega stresemo in postrgamo ter predalček obrišemo z mokro in suho krpo, s čimer preprečimo razvoj plesni. Velikost predalčka in šestcentimeterski prostor med predalčkom in mrežico na visoki podnici omogočata pridobivanje cvetnega prahu tudi v času večjih donosov. Obenem pa skupaj s tremi prezračevalnimi odprtini pod žrelom omogočata zračnost podnice, posledično se ne nabira kondens, cvetni prah pa ostaja

suh in se ne kviri. Leseni plošči nad in okrog osmukalne mrežice preprečujeta padanje panjskega drobirja in nečistoč med pridelek. V času, ko se cvetni prah ne pridobiva, visoka mrežasta podnica brez osmukalnika opravlja svojo običajno nalogo, prezračevalne odprtine se v času tretiranja varoj zaprejo, plošče z osmukalniki pa se preprosto zložijo druga vrh druge in tako skladiščijo.

Podatek za stik: Magda Bogataj,
magda_bogataj@yahoo.com

Foto: Simon Golob

Nosilec za prenašanje naklad, avtor: Matej Levstek

Ob prijavi na natečaj ni bil zanimiv le sam predmet prijave, temveč tudi razmišljanje avtorja in opis, kako je do izdelka pravzaprav prišlo, navaja namreč: »Kot vsaka moja inovacija se je tudi ta razvila iz potrebe po izboljšavi učinkovitosti in čim manjši obremenitvi pri delu s čebelami. Sledil sem svoji miselnosti, da je lenoba gonilo napredka, in si tako skonstruiral razmeroma enostavno mehansko napravo, s katero si v bistvu za 100 % povečam učinkovitost in hkrati na minimum zmanjšam potrebno fizično silo za prenos naklad. Sam nosilec deluje na enostaven princip in je zelo varen za dvigovanje in prenašanje naklad. Deluje tako, da naklado, ko jo dvignemo, v bistvu ‚zapremo‘ in s tem stisnemo.

Sila stiskanja čeljusti nosilca je premo sorazmerna s težo naklade, kar v praksi pomeni, da težja, kot je naklada, močnejše jo nosilec stisne in ‚prime‘. Za daljšo življenjsko dobo je nosilec naklad znotraj in zunaj zaščiten s postopkom kataforeze (metoda potopnega barvanja, ki uporablja električni tok za nanos barve na površino kovinskega kosa tako da se dosežejo tudi mesta

nedostopna z brizganjem) ter površinsko prašno barvan.«

Podatki za stik: Matej Levstek,
Lipa 8, 5296 Kostanjevica na Krasu
www.go-strd.com
Tel. št.: 041/875 255

Foto: Simon Golob

Naprava za čiščenje cvetnega prahu, avtor: Sandi Primc

Avtor je predstavil čistilnik cvetnega prahu, ki ga je, zaradi želje po hitrejšem čiščenju cvetnega prahu, zasnoval in izdelal sam ter ga že nekaj let uporablja. Čistilnik je narejen iz lesa in lesenitnih plošč. Vanj je vgrajen 220-V ventilator, ki se sicer uporablja v kuhinjskih napah. Ventilator je pritrjen na lesen okvir, ki se pomika naprej ali nazaj, s čimer se lahko veča ali manjša moč izpiha zraka, kar se uravnava glede na težo cvetnega prahu (svež ali sušen cvetni prah). Kot navaja avtor, so prednosti naprave v tem, da je izdelan iz lesa oziroma naravnih materialov, da je izdelava preprosta (z malo znanja in opreme si ga lahko izdelata čebelar sam), da je naprava lahka in posledično prenosljiva, zaradi svojih dimenzij pa se lahko postavi na skoraj vsako nekoliko večjo posodo ali v PVC-vedro. Naprava je zaradi svoje sestave tudi cenovno dostopna.

Ob uporabi se čistilnik postavi nad posodo, vklopi ventilator, nato pa se cvetni prah počasi, ročno vsipa skozi zgornjo odprtino. Nečistoče, lažje od cvetnega prahu, kot so deli čebel, panjski drobir, voščeni pokrovčki in podobno, ventilator na sprednji strani naprave izpiha ven, na spodnjem delu pa v posodo pada prečiščeni cvetni prah.

Naprava deluje hitro, saj lahko, po navedbah avtorja, v eni uri očisti približno 30 kg cvetnega prahu. Zaradi narave dela je priporočljivo, da se čiščenje opravlja zunaj oziroma v prostorih, ki so za takšno delo primerni.

Podatki za stik: Aleksander Primc,
Čebelji vrt, Starod 4, 6244 Podgrad,
sandiprimc@gmail.com
Tel. št.: 041/523 889

Foto: Marko Boriko

Sublimator OXIKING, avtor: Matej Petrovčič

Avtor je svoj sublimator razvil kot odziv na pomanjkljivosti določenih tovrstnih naprav na tržišču. Njegov izdelek, Sublimator OXIKING, ima vgrajen t. i. »pametni« termostat, ki vedno kaže točen podatek ter v izparilniku vzdržuje stalno temperaturo, brez nihanj in prekoračitve nastavljenega. Izparilnik je medeninast, kar omogoča hiter prenos temperature iz grelnika in hitro segrevanje. Bakrena cevka se, zahvaljujoč inovativni rešitvi, ne maši. Njen premer je le 5 mm, zaradi tega je manjša tudi njena površina in posledično odvajanje temperature. Cevka je speljana iz najvišje točke izparilnika med spojem grelca in v najnižji točki ponovno spojena na izparilnik, zaradi česar je do tu segreta na nastavljeno temperaturo, od tod naprej pa je le še vodoravna. Naprava deluje na omrežno napetost (230 V), če ta ni na voljo pa lahko uporabimo agregat ali cenovno ugoden 600W pretvornik DC12V na AC230V, ki se ga priklopi na

avtomobilski akumulator. Uporaba naprave je preprosta in primerna za vse čebelarje. Poleg opisanega naprava samodejno ohrani tudi zadnjo nastavljeno temperaturo. Za uporabo sublimator vklopimo, nastavimo in počakamo, da doseže zeleno temperaturo, cevko nato vstavimo skozi žrelo panja (primerno za vse panske sisteme) in s praktičnim odmernikom vstavimo sredstvo na kroglični ventil nad izparilnikom. Ventil hitro zapremo

(zaradi krogličnega ventila je delo hitro, izgube temperature manjše, oksalna kislina pa se na ventilu ne nabira) in postopek sublimiranja se začne. Zaradi grelnika, »pametnega« termostata ter medeninastega izparilnika se izgubljena temperatura hitro nadoknadi, sublimator pa je pripravljen za naslednji panj.

Podatki za stik: Matej Petrovčič,
petrowck.matej@gmail.com
Tel. št.: 040/423 589

Foto: Simon Golob

Kako z varekino odstraniti plesni v plastenkah za krmljenje

Brane Borštnik

brane.borstnik@gmail.com

Po končanem krmljenju za zimsko zalogo se v plastenkah, plastičnih kanticah ali okroglih plastičnih pitalnikih pojavi plesen. To plesen v plastenkah preprosto očistimo tako, da v 1,5-litrsko plastenko nalijemo pol decilitra varekine in plastenko napolnimo z vodo. Tekočino pustimo stati v plastenki dve do tri ure, nato jo pretresemo in vsebino prelijemo

v naslednjo plastenko. Na takšen način bomo z enim odmerkom lahko učinkovito očistili do pet plastenk. Plastenko dobro speremo in čisto shranimo za naslednjo sezono. Podobno velja za kantice. Plastični pitalniki, ki imajo na dnu ali ob straneh plesen, se ravno tako hitro in učinkovito očistijo z uporabo varekine. Varekine se sicer uporablja tudi za pripravo pitne vode v vodnjakih in zbiralnikih deževnice.

Levo plesniva plastenka, desno očiščena s pomočjo varekine

Foto: Brane Borštnik

Ekološko čebelarstvo v luči nove evropske in nacionalne zakonodaje

Na področju ekološkega kmetovanja je s 1. januarjem 2022 začela veljati posodobljena evropska zakonodaja, ki ureja sektor ekološkega kmetijstva, vključno z ekološkim čebelarstvom. Od 1. januarja 2022 področje ekološkega kmetovanja na ravni EU opredeljuje *Uredba (EU) 2018/848* Evropskega parlamenta in sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi *Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007* ter delegirane in izvedbene uredbe.

Države članice imajo možnost, da določene posebnosti opredelijo v lastni nacionalni zakonodaji. V Sloveniji smo imeli do sedaj v veljavi *Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil*, ki je opredeljeval določene posebnosti za ekološko kmetovanje v Sloveniji. Na področju čebelarstva denimo območja, ki so primerna oziroma neprimerna za ekološko čebelarjenje.

Z vzpostavitvijo nove evropske zakonodaje se je pokazala potreba po posodobitvi nacionalne zakonodaje, zato sta v avgustu začela veljati dva predpisa, ki opredeljujeta posebnosti ekološke pridelave v Sloveniji. Tretjega avgusta 2022 sta bila objavljena ***Pravilnik o evidencah s področja ekološke pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil (Uradni list, št. 105/2022)*** ter ***Uredba o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov in živil, (Uradni list, št. 105/2022)***. Zapisana nacionalna zakonodaja v precejšnji meri spreminja zahteve na področju ekološkega čebelarjenja, **predvsem na področju dovoljenih/nedovoljenih območij za ekološko čebelarjenje**. Z uveljavitvijo nove nacionalne zakonodaje s področja ekološkega kmetovanja se **v celoti ukinja zemljevid z dovoljenimi/nedovoljenimi območji za ekološko čebelarjenje**. To področje ostaja za zdaj opredeljeno le v EU- zakonodaji, kjer so ta območja opredeljena z naslednjim zapisom:

V polmeru 3 km od stojišča nektar in cvetni prah izvirata iz pretežno ekološko pridelanih kulturnih rastlin ali samoraslega rastlinstva ali kulturnih rastlin, obdelanih po metodah z majhnim vplivom na okolje, ki so enakovredne tistim iz členov 28 (kmetijsko okoljsko podnebna plačila) in 30 (plačila v okviru območij NATURA 2000) Uredbe (EU) št. 1305/2013 in nimajo vpliva na ekološko čebelarstvo – izjema, če ni cvetenja ali v obdobju mirovanja čebeljih družin.

Drugačno definiranje območij, primernih/neprimernih za ekološko čebelarjenje, oziroma definiranje zgolj v skladu z evropsko zakonodajo, pa daje v prihodnje marsikateremu čebelarju, ki je do sedaj želel vstopiti v sistem in mu predhodna določila tega niso omogočala, priložnost, da v prihodnje vstopi v sistem in nadaljuje svojo čebelarsko prakso v okviru certificiranega ekološkega čebelarjenja.

Ker smo pred začetkom novega programskega obdobja programa razvoja podeželja 2023–2027, ki je še v sprejemanju, in ker bodo možnosti za vstop v ekološko čebelarjenje tudi v prihodnje odprte in očitno tudi v prihodnje do neke mere spodbujene od države, velja pri vseh zainteresiranih ponovno preučiti pogoje in možnosti v luči nove zakonodaje in v primeru odločitve za vstop tudi vstopiti v sistem ekološkega čebelarjenja.

Mitja Zupančič, univ. dipl. inž. zoot.,
svetovalec specialist II za področje ekološkega kmetovanja,
KGZS – Zavod CE

Ogledi dobrih praks ekološkega čebelarjenja na avstrijskem Koroškem

Notranjost trgovine Gšeft z ekološkimi pridelki in izdelki.

Sredi junija smo se udeležili enodnevne strokovne ek-skurzije ekoloških čebelarj in čebelarjev na avstrijskem Koroškem. Z Brda pri Lukovici smo odšli z avtobusom v zgodnjih jutranjih urah. Najprej smo se ustavili v trgovini Gšeft sredi Šmihela pri Pliberku (*Feistritz ob Bleiburg*), ki odkupuje in prodaja ekološke kmetijske pridelke regionalnih pridelovalcev v 300-kilometerskem radiju regije AlpeJadran. Domiselno pod ceno vsakega izdelka zapišejo tudi razdaljo od mesta pridelave do trgovine, da lahko potrošniki hitro ugotovijo razdaljo, ki jo je prepotovalo prodajno blago.

Ozaveščevalni projekt Njiva zemljanov

Od trgovine smo peš nadaljevali do ozaveščevalnega projekta z naslovom *Njiva zemljanov*. Za kakšen ozaveščevalni projekt gre? Pojasnimo. Če bi seštevek vrednosti površin vseh njivskih zemljišč na zemlji delili s številom vseh ljudi na Zemlji, bi prišli do povprečne vrednosti 2000 m² površine. Vrednost predstavlja površino, ki naj bi bila na voljo za vsakega Zemljana za pridelavo hrane za celoletno prehrano. *Njiva zemljanov* v Šmihelu pri Pliberku, ki sicer meri zgolj 200 m², se uporablja za pona-zarjanje pomena njivskih površin in skuša prikazati, kaj vse lahko pridelamo na izbranih površinah. Še posebej zanimiva je primerjava s sedanjim stanjem rabe njivskih površin, ki so v največjem obsegu rabljene za pridelavo hrane za živilorejo. Projekt upravlja skupina ljudi v okviru neprofitnega društva,

Čebelnjak ekološke čebelarke Rosi Reinwald

ki je zemljo prejelo v dolgoletni najem od župnišča. Pot nas je vodila k ekološki čebelarki Rosi Reinwald, ki v Globasnici (*Globasnitz*) s svojo družino kmetuje in čebelari na manjši kmetiji. Reinwald je leta 2006 zaključila izobraževanje za čebelarstvo in se naslednje leto usmerila v ekološko čebelarstvo. Rosi, njen mož z občasno pomočjo otrok čebelarita s 50–60 čebeljimi družinami v trietažnih AŽ-panjih in nakladnih panjih. Pridelujejo predvsem gozdni med. Proti varojam ukrepajo na naslednji način: iz gospodarskih družin sredi julija vzamejo vse zaležene sate, razen enega z odkrito zalego. Ko čebele pokrijejo tudi ta sat, ga odstranijo, nato pa zatirajo varoje z oksalno kislino ali mešanico, imenovano *BienenWohl*. Zalego odpeljejo na drugo lokacijo, kjer imajo predhodno nameščenih pet čebeljih družin. Na te družine postavijo matično rešetko,

nato pa v skladovnice poljubno visoko naložijo zalego iz gospodarskih družin. Ko se zalega poleže, iz spodnje naklade odzamejo zalego in zdravijo z mravljinčno kislino. Tako v vseh družinah poskrbijo za zmanjšanje števila varoj. Vzrejajo tudi matice, del matic odpeljejo oprasevat na plemenilno postajo. Matice menjajo na tri leta.

Sledil je čas za kosilo v restavraciji Mochoritsch v Rikarji vasi (Rückersdorf), ki streže jedi iz lokalnih ekološko pridelanih živil.

Na začetku drugega dela programa naj bi sledil ogled ekološkega čebelarstva Cuderman in čebelarskega centra v Železni Kapli (Eisnkappel-Vellach), ki je zaradi nepredvidenih okoliščin odpadel. Agencija AriTours je našla nadomestno lokacijo, ogledali smo si čebelarsko pot Svet čebel v Pliberku, ki je postavljena ob manjšem ribniku. Table z informacijami o čebelah so postavljene ob poti, ki vodi do stavbe, kjer imajo čebelarji svoj društveni prostor. Vsako soboto ob tej čebelarski poti organizirajo manjšo tržnico, kjer organizirajo tudi degustacije. S čebelarsko potjo in čebelarskim domom gospodari čebelarsko društvo Peca, ki šteje približno 50 članov. Imajo svojo plemenilno

Društveni prostor Čebelarskega društva Peca

postajo v Železni Kapli. Letno vzredijo približno 1000 matic kranjske sivke, od katerih pridobijo 700–800 oplojenih matic. Društvo je s svojimi bogatimi izkušnjami pomagalo pri vzpostavitvi slovenske plemenilne postaje v Lučah.

Ob koncu dneva smo se ustavili pri mladem čebelarju Tadeju Čertovu v Selah. Tadej je študiral na Dunaju, med študijem ga je skrbelo, kaj se dogaja s čebeljimi družinami. S kolegom je prišel do ideje, da zasnuje tehtnico in aplikacijo, ki bi mu dajala čim več podatkov, na osnovi katerih bi lahko sestavil sliko o stanju čebeljih družin. Razvil je elektronsko tehniko *BeeSaver*, ki je nameščena pod panjem, in jo opremil z različnimi senzorji, s katerimi spremlja dnevni donos čebelje družine, temperaturo gnezda, zunanjo temperaturo in zvok. Na podlagi nekaterih mnenj naj bi bilo iz spremembe oglašanja čebel v panju razbrati

tudi določena stanja v čebelji družini. Tadej zato s pomočjo mikrofona sistematično posluša dogajanja in poskuša povezati zvoke s posameznimi stanji v čebelji družini. Tehtnica je nadgrajena z aplikacijo, ki omogoča prikaz podatkov v grafični strukturi, in ne v SMS-sporočilih, ki so osnova večine do sedaj

Predstavitve elektronske tehtnice *BeeSaver*

razvitih tehtnic. Tako lahko iz grafov, ki jih pripravlja aplikacija, uporabnik hitro razbere trend gibanja temperature in donosov. Po obisku Tadeja Čertova smo se odpravili proti Sloveniji. V okviru strokovne ekskurzije in ogledov dobrih praks smo si medsebojno in z lastniki čebelarstev v Avstriji izmenjali izkušnje in obogatili svoja znanja in poznanstva. Odlično vodenje ekskurzije je izvedla gospa Slavica iz turistične agencije AriTours, ki nam je povedala številne zanimive zgodbe s področja čebelarstva in tudi samih krajev, v katerih smo bili med potjo.

Mitja Zupančič, KGZS – Zavod CE

Skupinska slika udeležencev strokovne ekskurzije

Vremenske grožnje preživetju čmrljev

dr. Janez Grad

janez.grad33@gmail.com

Mislim, da je bilo v letu 2021 toplotno obrnjeno zimsko-spomladansko vreme povzročitelj čudnih pojavov v živi naravi, tudi aprilske pozebe. Marec je bil zelo topel, pretopel, april in maj pa deževna in rekordno mrzla.

Tako so se mnoge čmrlje matice že marca vrnile s prezimovališč in začele zalegati. Na našem vrtu v vasi Petelinje, občina Dol pri Ljubljani, je bilo kar živahno, ko so iskale primerno mesto za gnezdo. Nekaterim sem ponudil panj s hrano in začuda so v panjih obstale tudi tri vrste »zemeljskih« matic (imajo gnezda v zemlji), kar se je v preteklih desetletjih zgodilo le enkrat ali dvakrat. Tem trem vrstam pravim »spomladanski čmrlji«, ker se njihovo življenjsko obdobje konča že v juniju ali juliju. Sem se kar čudil, zakaj so sprejele za domovanje lesen panj, po maju pa sem začel razmišljati, če niso čmrlji že vnaprej slutili, kakšna zima se obeta.

Sledila sta dvomesečno hranjenje v panjih naseljenih matic in večerno prenašanje teh v toplo klet hiše. Žena me je »opogumila« s tem, da je rekla, da sem »malo čez les«, kar najbrž ni daleč od resnice. In tako, namesto da bi moji čmrlji pomrli, kot so večinoma v naravi, so se močno razvili in že dolgo vrsto let nisem imel toliko močnih različnih vrst kot letos. Nacionalni inštitut za biologijo (NIB) je ocenil, da so naštetih kar 82 odstotkov manj čmrljev kot leta 2020. **Lahko se vprašamo, ali bomo morali tudi čmrlje gojiti, podobno kot čebelarji gojijo čebele, da ne bodo izumrli?**

No, med spomladanskimi čmrlji je bila v panju v hišici za čmrlje tudi družina tako imenovanih »drevesnih čmrljev« – *B. hypnorum*. Razvoj družine je bil hiter in buren, izleglo se je več sto delavk, pozneje pa tudi matic in samčkov. Stara matica se je vselila 8. marca, prva mlada matica je izletela 25. maja, družina pa je umrla 30. junija. Od tedaj dalje se v panju ni nič več dogajalo.

28. septembra okrog 12. ure pa presenečenje: na bradi panja, v katerem je bila prej naseljena družina, sta pri vhodni luknji v panj počivali dve krasni mladi matici. Nisem mogel verjeti svojim očem. V naravi te vrste ni bilo že od julija dalje. Stekel sem po fotoaparatus, pa sta že odleteli; tedaj pa je iz panja prilezla še tretja matica, ki sem jo fotografiral, preden je tudi ta odletela. Tri matice hkrati so odletele iz zapuščenega

Matica *B. hypnorum* na bradi panja, Petelinje, 28. september 2021

panja, polnega starega satja. Le od kod so se vzele?

V 30 letih gojenja čmrljev še nisem doživel česa takega. Pravi »čudež« v naravi, ki je verjetno posledica letošnje čudne tople/mrzle pomladi.

Zvečer matic ni bilo v panju. Vseeno sem pustil nekaj hrane, če se bodo slučajno še vrnile, o čemer sem dvomil. Sklepal sem, da prezimujejo nekje v naravi skupaj. Spomladanskega instinkta še niso imele prebujenega, ker če bi ga imele, bi se preganjale na življenje in smrt, tako kot se spomladi, ko iščejo gnezdo, čeprav so »sestre« iz istega gnezda. Morda so bili za prebuditev matic krivi lakota, topli septembrski dnevi ali še kaj drugega, kdo bi vedel.

Naslednje dni pa še nova presenečenja. 29. septembra sta v panj ponovno prileteli dve matici, se napili sladkorne raztopine ter težki kot dva »bombnika« odleteli. Vračali sta se vključno do 3. oktobra. V panj v čmrljaku, kjer je bila naseljena še ena močna družina čmrljev *B. hypnorum*, umrla je 13. julija, je 1. oktobra tudi priletela matica. Dodal sem ji hrano, ki pa je ni pokusila. Kasneje je nisem več videl. Naj omenim, da sem vse to opazil povsem naključno, ko sem šel mimo hišice oziroma prišel na ogled čmrljaka. Če se je vmes dogajalo še kaj, ne vem.

Foto: Janez Grad

Čmrlji pri meni doma

Na vrtu ob hiši in travniku v bregu za hišo je zgodaj spomladi iskalo mesto za gnezdo veliko število matic, vseh za tamkajšnje okolje značilnih vrst čmrljev, vsaj po ena matica vsake vrste: *B. lucorum*, *B. terrestris*, *B. hypnorum*, *B. hortorum*, *B. pratorum*, *B. argillaceus*, *B. sylvarum*, *B. pascuorum* in *B. humilis*. Mnoge od njih sem z vabo – sladkorno raztopino – zvalil v že »postlane« panje. Od teh jih je ostalo v panjih 22: štiri *B. hypnorum*, tri *B. pratorum*, štiri *B. pascuorum*, devet *B. humilis*, ena *B. lucorum*, ena *B. hortorum*. Vse, razen 1 *B. humilis*, so ob moji pomoči preživele mrzla in deževna meseca april in maj ter opravile svoje poslanstvo za ohranitev vrste, kar prikazuje Tabela 1. Razvita čmrlja gnezda so bila zelo močna, z velikim številom delavk, mladih matic in samčkov. Morda je zanimivo, da so bile delavke v enem od štirih gnezd »rjavčkov« (*B. pascuorum*) precej večje od delavk v preostalih treh in da je to gnezdo živelo še daleč v novembru – še 5. novembra sem videl izleteti mlado

matico, 11. novembra dva samčka (opazoval sem največ eno uro na dan) in 12. novembra enega samčka ter eno mlado matico, pri temperaturi +8 °C.

Kot velike zdradarice in nevarne morilke delavk drugih vrst so se izkazale delavke *B. hypnorum*. Najhuje se je godilo delavkam *B. lucorum*, katerih panj je bil v hišici postavljen pod panjem vrste *B. hypnorum*. Delavke *B. hypnorum* so napadale delavke *B. lucorum* kar med letom in tudi na bradi panja slednjih. Že v nekaj dneh je bilo umorjenih okrog 15 delavk. Česa takšnega **v več kot 30 letih ukvarjanja s čmrlji še nisem doživel. Ali je bila to posledica pomanjkanja hrane?** Problem sem rešil tako, da sem družino *B. lucorum* prenesel v drugo hišico za čmrlje, kjer se je potem uspešno razvijala.

7. maja pa sem doživel še eno zanimivost, kako je v praznem prvem prekату dvoprekatnega panja matica *B. hypnorum*, ki se je vselila 16. aprila, umorila plenilskega rjavega pajka in ga nato mrcvarila še mrtvega. Poleti sem pod štirimi cvetovi grabljišča našel tovrstne pajke, ki so izsesavali, vsak pajek po eno, mrtve čebele, ki so jih

Tabela 1: Vrste v panjih naseljenih čmrljev in njihov razvoj v letu 2021

Vrsta čmrljev <i>Bombus</i>	Datum naselitve	Datum izleta prve delavke	Datum izleta prve ml. mat.	Datum smrti družine	Datum opažene voščene vešče
hypnorum	2. 3.	21. 3.	18. 5.	3. 7.	20. 6. (očistil)
hypnorum	7. 3.	27. 3.	26. 5.	13. 7.	-
hypnorum	8. 3.	27. 3.	25. 5.	30. 6.	-
hypnorum	16. 4.	6. 5.	7. 7.	13. 8.	-
pratorum	23. 3.	10. 4.	7. 6.	20. 6.	-
pratorum	30. 3.	20. 4.	27. 5.	23. 6.	-
pratorum	2. 4.	25. 4.	31. 5.	26. 6.	-
pascuorum	19. 4.	18. 5.	14. 7.	9. 11. pr. v 9	26. 7. (očistil)
pascuorum	20. 4.	16. 5.	26. 9.	n. p.	26. 7. (očistil)
pascuorum	24. 4.	22. 5.	nič matic	22. 9.	25. 7. (očistil)
pascuorum	14. 5.	8. 6.	28. 7.	1. 10.	-
pascuorum	16. 5.	14. 6.	28. 7.	n. p.	-
humilis	16. 4.	13. 5.	10. 7.	20. 9.	-
humilis	20. 4.	30. 5.	7. 7.	31. 8.	-
humilis	30. 4.	31. 5.	12. 7.	n. p.	-
humilis	4. 5.	4. 6.	13. 7.	18. 10.	-
humilis	2. 6.	18. 6.	14. 7.	8. 11. pr. v 15	-
humilis	2. 6.	25. 6.	24. 7.	30. 9.	-
humilis	8. 6.	7. 7.	29. 7.	29. 9.	-
humilis	? 6.	19. 7.	12. 8.	15. 9.	-
hortorum	3. 3.	25. 3.	4. 6.	11. 7.	-
lucorum	10. 3.	3. 4.	22. 6.	16. 7.	25. 6. (očistil)

Legenda: pr. – preložil, očistil – odstranil ličinke vešče

ujeli na cvetu in jih ubili. Bodimo pozorni, če vidimo pod cvetom grabljišča viseti čebelo, potem je bila žrtev pajka, ki jo je s pikom ohromil, da ni mogla niti odleteti.

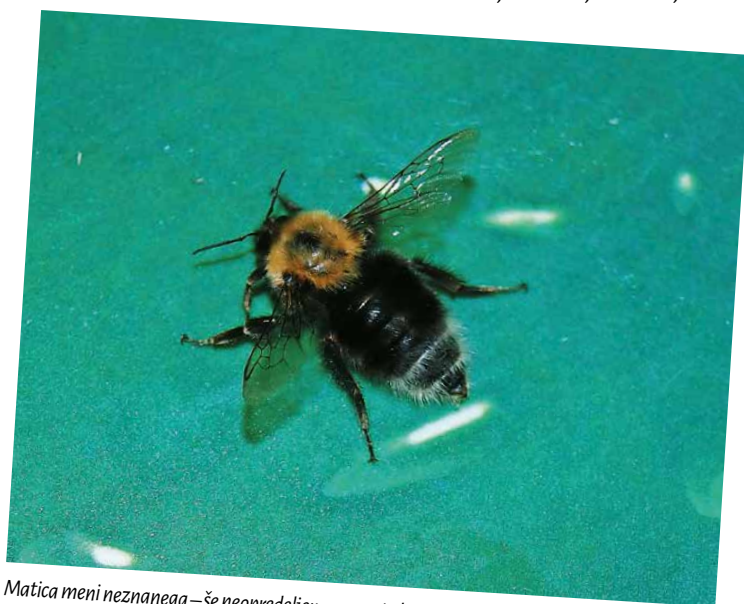
Dolgoletna opazovanja vračanja matic s prezimovališč kažejo, da se na določenem področju matice določene vrste vrnejo ob približno istem času oziroma v kakšnem tednu dolgem časovnem intervalu. Letos se zaradi spomladanskih vremenskih nenavadnosti to ni zgodilo. Tako, na primer, sta se prvi matici *B. hypnorum* in *B. pascuorum* vrnili 2. marca oziroma 2. aprila, zadnji dve pa 16. aprila oziroma 16. maja. Tej zakasnitvi je sledila tudi zakasnitev v razvoju družin. Tako me je zelo presenetilo, ko sem še 16. oktobra opazil matico *B. pascuorum*, ki je s prahe priletela v panj s samčkom na hrbtu. Morda je bil krivec hladno vreme, 13 °C. Po nekaj sekundah je samček odletel. Stara matica se je spomladi vselila v čmrljak kot zadnja, šele 16. maja. V vseh drugih panjih so mlade matice že pred dnevi odletele na prezimovališča.

So pa bile letos zelo »delavne« in agresivne tudi voščene vešče, katerih ličinke (črvi) so uničevale gnezda oziroma žrle satje z zalego. V dveh primerih so požrle vse satje. Napadale so predvsem čmrlje *B. hypnorum* in *B. pascuorum*. Napadene družine sem očistil ličink in nekatere preložil v druge panje. Ene družine *B. pascuorum* pa nisem mogel rešiti, ker je matica prešla neznano kam. **Naj ob tem zapišem, da čmrljev pri vračanju v panj ni motila drugačna barva novega panja od barve prejšnjega panja. Pomembna zanje je bila le nespremenjena lokacija panja!**

Za zaključek lahko zapišem, da tako uspešnega razvoja čmrljih družin kot letos že vrsto let nisem imel. Menim, da je to predvsem posledica intenzivnega hranjenja čmrljev v času, ko zaradi neprimernege vremena niso mogli letati na pašo.

Čmrlji v naravi

Narava je letošnjo pomlad pokazala svojo mrzlo in neprijazno stran. Zato nisem obiskal z zase sicer zanimivih travnikov in gozdnih obronkov po Sloveniji. Sem pa nekajkrat »prečesal« tri medsebojno več 100 metrov oddaljene travnate površine v naši občini. Opazil sem zelo malo čmrljev – delavk in matic. Zato sem zaskrbljen za njihovo

Matica meni neznanega – še neopredeljenega – zajedavskega čmrlja, Petelinje, 26. maja 2021

Delavke *B. hypnorum* pred vhodom v panj z gnezdrom, Petelinje, 10. maja 2021

prihodnost. Sodobno kmetijstvo in še nekaj letošnji pomladi podobnih pomladi pa bo določene vrste možno najti le še na posameznih, medsebojno oddaljenih lokacijah Slovenije. Na moje veliko začudenje je pri nas kot prva skoraj preminila ali celo preminila vrsta *B. lapidarius*. Ker se je to začelo dogajati že lani, menim, da je v tem primeru glavni krivec kmetijstvo ali virus, letošnje vreme pa je dodalo še zadnji, milostni udarec.

(1) Na travnatih površinah okrog svojega doma sem opazil zelo majhno število »divjih« čmrljev, pa seveda mnogo »svojih«. Po mrazu v maju sem videl le dve vrsti delavk, *B. pascuorum* in *B. argillaceus*, matico *B. humilis* in dva zajedavska čmrlja – kukavici.

Ena od delavk *B. pascuorum* se je »abonirala« na hrano, ki sem jo dodajal čmrljem v panjih, in po končani »jedi«

je vedno odletela v določeno smer, proč od čmrljaka; pet delavk *B. argillaceus* je več dni obiskovalo cvetočo mačjo meto ob čmrljaku; črna matica *B. humilis* pa si je spletla gnezdo v travnati ruši blizu čmrljaka. Večkrat sem jo videl izleteti ali vleteti v gnezdo, prvič 15. aprila, zadnjič 28. maja, potem je podlegla močnim nalivom dežja. Ko smo 20. junija travnik pokosili, sem

Foto: Janez Grad

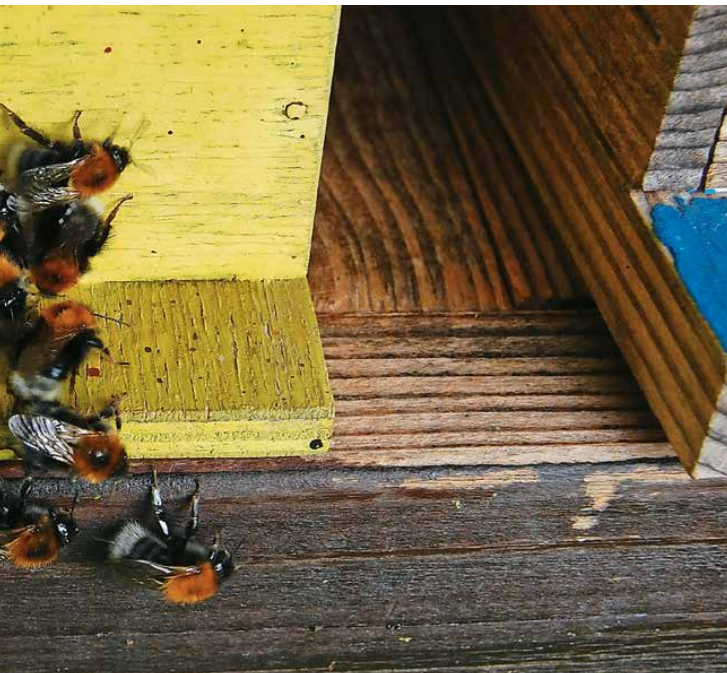

Foto: Janez Grad

našel zapuščeno gnezdo. Za čuda sta se letos blizu doma pojavila kar dva zajedavska čmrlja – matici. Ena, meni nepoznane vrste, se je hranila na travniških rožah, druga, *Psithyrus campestris*, pa je obletavala čmrljak, in ko je nekoč hotela zlesti v enega izmed panjev, sem jo prepodil. **Uganka mi je, kako je prepoznala, da so čmrlji v lesenem čmrljaku, ko pa so v naravi le na/v zemlji. Ali jih je zavohala ali ugotovila smer, v kateri so delavke letale na pašo?**

(2) Drugo skupino ravninskih travnikov, sredi njiv, sem obiskal štirikrat, 24. junija, 23. julija, 11. avgusta in

14. avgusta. Prejšnja leta sem vedno opazil večje število delavk in tudi matice različnih vrst. Razen enega veselega presenečenja je bilo letos vse skupaj eno samo razočaranje.

Na prvem obisku nisem videl niti enega čmrlja, na drugem samo po eno delavko *B. sylvarum* oziroma *B. humilis*, na tretjem nisem videl nobenega čmrlja na paši, sem se pa na koncu obhoda travnikov, pred odhodom domov, nekako iz obupa odločil še za obhod kozolca, ki stoji bolj ob robu travnikov. In kakšna sreča: iz luknjice pod robom strehe je izletela mlada matica *B. argillaceus*, za njo še ena in nato še ena. Obstal sem kot vkopan. V naslednjih minutah sta izleteli še dve matici, nekaj jih je pa tudi vletelo v luknjico. Delavk sem videl malo, očitno se je že bližal konec družine. Čez tri dni sem si še enkrat ogledal gnezdo in spet videl izleteti/vleteti nekaj matic. V naslednjih nekaj dneh je bilo vreme kar stabilno, tako upam, da so matice srečno odletele na prezimovališče.

(3) Tretja, največja skupina travnikov, ki sem jih letos obiskal, leži med reko Savo in potokom Mlinščica. Tu se v večjem delu kosi le dvakrat na leto, na nekaterih mestih pa celo samo enkrat in pogoji za preživetje čmrljev so kar ugodni. Pa vendar je letošnje vreme tudi tu delovalo skoraj pogubno. Prejšnja leta sem opazil mnogo čmrljev, vseh v naših krajih znanih vrst, letos pa sem, kljub preiskanih kakšnih 2000 m², opazil le naslednje število delavk: šest črnih *B. humilis*, tri *B. sylvarum*, tri *B. pascuorum*, ena *B. argillaceus* in ena *B. lucorum*; matic: eno sivo *B. humilis* in eno *B. argillaceus*; samčkov: *B. lucorum*. Opazil pa sem še enega zajedavskega čmrlja *Psithyrus campestris*. 🍯

HMF v medu

dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek

nekdanji svetovalki JSSČ za varno hrano, prispevek je nastal v času njunega službovanja kot svetovalki JSSČ
andreja.kandolf@czs.si

Med je živilo, ki ima zelo dolg rok uporabnosti, če je skladiščen na ustrezni temperaturi in se ga prekomerno ne pregreva. Rok uporabnosti je predvsem odvisen od ohranjenosti encimov v medu, vsebnosti vode in HMF-a.

HMF (5-hidroksi-metil-2-furaldehid)

HMF je ciklični aldehyd, ki se v kislem mediju tvori iz fruktoze in glukoze. Svež med ga ne vsebuje, zato

je dober kazalnik kakovosti medu, še posebej ker ni v večji meri odvisen od vrste medu. Na nastanek HMF-a vplivajo temperatura in čas segrevanja, razmere shranjevanja, uporaba kovinskih skladiščnih posod in kemijske lastnosti medu, kot so pH ter vsebnost kislin in mineralnih snovi, ki so odvisne od vrste medu. Med, razen izjem, ne sme vsebovati več kot 40,0 mg/kg HMF-a (Direktiva 2001/110/ES; Pravilnik o medu, 2011 in sprememba 2015). Čebelar ima z nepravilnim ravnanjem z medom velik vpliv na njegov nastanek. HMF ni prisoten samo v medu, ampak je pravzaprav v vseh živilih, ki vsebujejo sladkor (kosmiči, kruh, mlečni proizvodi, sadni sokovi, pivo, kava, pečena hrana, izdelki iz paradižnika ...), saj nastane pri Maillardovi reakciji. Maillardova reakcija je poimenovana po francoskem znanstveniku Louisu-Camillu Maillardu, ki je

proučeval rjavenje hrane med peko. Gre za reakcijo med aminokislinami, beljakovinami in sladkorji (fruktoza in glukoza). Zaradi Maillardove reakcije pečeni zrezki razvijejo bogate okuse, pečeni krompirček dobi zlato lupino, kruh svojo zapečeno skorjo, zrna se spreminjajo v kavo in čokolado. Tudi star med ali pregret med je temne barve.

Največ HMF-a po mnenju norveških in nemških raziskovalcev zaužijemo s kruhom ter žitaricami. HMF naj bi imel tako negativne kot pozitivne učinke na naše zdravje. Ima tako genotoksičen, mutagen, rakotvoren vpliv, poškoduje tudi našo DNA, deluje pa tudi kot antioksidant in kot antialergen. Ugotavljajo, da naj uživanje od 80 do 100 mg HMF-a/kg telesne mase ne bi škodljivo vplivalo na naš organizem. Po priporočilih Evropske agencije za varno hrano (*European Food Safety Authority – EFSA*) lahko na dan užijemo 0,54 mg furanovih derivatov, kamor sodi tudi HMF. Naša naloga je, da naš med vsebuje čim manj HMF-a, vsekakor manj kot 40 mg/kg, med z geografsko označbo *Slovenski med* pa manj kot 15 mg/kg. HMF ima škodljiv vpliv tudi za čebele, zato čebelarjem ne smemo dati krme, ki vsebuje več 30 mg/kg HMF-a. Čebelar na vsebnost HMF-a najbolj vpliva pri utekočinjanju medu, ali pa s skladiščenjem medu na previsoki temperaturi.

Nepravilna kristalizacija medu

Včasih se zgodi, da med kristalizira nepravilno. Govorimo o napakah kristalizacije, kljub temu da največkrat ne vplivajo na kakovost medu, nam pa lahko pri prodaji medu povzročijo kar nekaj sivih las, saj je potrošnik zelo pozoren na videz izdelka, vsak odklon od običajnega pa v njem vzbudi sum, da med ni pristen.

Kristalizirani med z belimi lisami nastane pri medu, ki vsebuje majhno količino vode.

Pri takem medu se najpogosteje na njegovi površini oblikujejo območja, ki imajo videz belih lis. To je posledica kristalizacije, pri kateri med kristali nastanejo prazna območja, v katera vdre zrak in površina postane bele barve. K temu pojavu je nagnjen tudi med, ki je izpostavljen večjim temperaturnim spremembam. Po svetu ta pojav preprečujejo tako, da med pakirajo

Kristalizirani med z belimi lisami nastane pri medu, ki vsebuje majhno količino vode.

Foto: arhiv ČZS

vakuumsko ali da ga po postopku vodene kristalizacije predelajo v kremni med. Tudi sami se lahko temu pojavu izognemo z vodeno kristalizacijo medu in s shranjevanjem pri stalni temperaturi.

Razslojevanje v dve plasti se največkrat pojavi pri kristalizaciji medu, ki vsebuje veliko količino vode (več kot 18 %). Spodnja plast kristalizira, posledično zgornja plast vsebuje večjo vsebnost vode in ostane tekoča. Zgornja plast s povečano vsebnostjo vode je idealno okolje za razvoj kvasovk, ki lahko povzročijo fermentacijo medu in med se skisa. ◆

Viri:

- Abraham, K., Gürtler, R., Berg, K., Heinemeyer, G., Lampen, A., Appel, K. E. (2011): Toxicology and risk assessment of 5-Hydroxymethylfurfural in food. *Molecular Nutrition and Food Research*, 55:667–678.
- Hušry, T. (2008): Dietary exposure to 5-hydroxymethylfurfural from Norwegian food and correlations with urine metabolites of short-term exposure. *Food and Chemical Toxicology*, 46: 3697–370274.
- Shapla, U. M., Solayman, M. D., Alam, N., Khalil, I., Hua Gan, S. (2018): 5-hydroxymethylfurfural (HMF) levels in honey and their food products: effects on bees and human health. *Chemistry Central Journal*, 12–35.

Ko določate rok uporabnosti medu, pomislite, kje ste imeli med skladiščen in koliko časa ste ga utekočinjali. Analize kažejo, da če cvetlični med shranjujemo **eno leto** pri **T= 20 ± 5°C**, vsebnost HMF-a naraste za povprečno 16 mg/kg letno, kar pomeni približno **± 1-2 mg/kg na mesec**, shranjevanjem medu na temperaturi, ki je manjša od 16 °C pa vsebnost HMF-a narašča počasneje, in sicer **± 1-2 mg/kg letno**. Zaradi zapišane verjetno med čebelarji velja prepričanje, da je rok uporabe medu dve leti, saj če med dve leti shranjujemo na sobni temperaturi vsebnost HMF-a ne bo preseгла s pravilnikom predpisane vrednosti, če imamo svež med, ki ga še nismo utekočinjali. **Če smo med tri dni utekočinjali na 40 °C, smo pridelali še cca 6 mg/kg HMF-a, kar upoštevamo pri določitvi roka uporabnosti.**

Nenavadna stanovalka v čebelnjaku – osa grebača zidarka vrste *Sceliphron curvatum*

dr. Trajče Nikoloski

ljubiteljski čebelar, vrtnar in ljubitelj narave
nikotraj@gmail.com

Že dolga leta opazujem to skrivnostno oso, ki živi v mojem čebelnjaku. Vsako leto sem jo srečal na različnih krajih, v praznem panju v čebelnjaku in izven panja v raznih špranjah v bližnji okolici. S strokovno pomočjo strokovnjaka za to skupino žuželk, dr. Andreja Gogale iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije, mi je uspelo določiti, kam spada stanovalka mojega čebelnjaka. Ko sem bil popolnoma prepričan o vrsti ose, sem se odločil napisati nekaj besed o tej skrivnostni sstanovalki, ki me opazuje pri mojem delu v čebelnjaku.

Odločil sem se napisati nekaj informativnih besed o tej osi, da bi čebelarji izvedeli, čigavi so zanimivi lončki v njihovih čebelnjakih. Za zdaj ni dokazano, da osa s svojo prisotnostjo kakor koli škoduje čebelam in čebelarju, ampak je lahko le koristna, ker uničuje pajke v čebelnjaku.

Večkrat naletim na njene gradbene umetnine, lepo zgrajene lončke, ki me nič ne motijo, ker so zelo lepi in zanimivi. Pa še koristna je, ker za svoj razvoj polovi pajke v čebelnjaku. Piki osice so zelo redki in nepomembni, posledice pika pa niso znane. Zaradi njene velike invazivnosti je skupaj s še drugo vrsto ose, ki izvira iz Severne Amerike, povzročila izumrtje naše avtohtone vrste osice istega rodu.

Lonček, v katerem se vidijo izležene ličinke in osa.

Lepo naloženi lončki, kot miniaturne amfore v praznem panju.

Sceliphron curvatum je žuželka iz rodu *Sceliphron* iz družine os *Sphecidae*. Ne delajo gnezd v zemlji, temveč si gradijo gnezdišča iz blata kot vse ose tega rodu. Samičke le redko gradijo v mehkih, stržena polnih rastlinskih steblih, da si naredijo cevasta gnezda, ampak si zgradijo cevke iz ilovice. Od tod tudi ime lončarice, ker so glinene cevke videti kot podolgovate lončene posodice. V cevkah, ki jih najdejo ali same naredijo, potem lončarice razvrstijo celice drugo za drugo tako, da ločijo posamezne celice med seboj z vmesnimi stenami iz prinesene gline. Vse skupaj končno še zaprejo s trdnim glinenim pokrovčkom. V vsako celico svojega gnezda ženska osa položi po eno jajčece. V vsako celico vstavi do največ 25 paraliziranih pajkov, ki so pozneje hrana za izleženi zarod. Lončki so zgrajeni na več različnih mestih, ki so ugodni za razvoj ose. V mojem čebelnjaku so največkrat v praznem panju (glej sliko št. 1), pogosto so zgrajeni v kotih okenskih okvirjev in na drugih mestih v okolici čebelnjaka.

Osico *S. curvatum* najdemo v nekaterih regijah Azije, zaradi svoje invazivnosti jo srečamo tudi v Evropi, kjer so jo prvič zabeležili leta 1979, v jugovzhodni Avstriji. Domneva se, da je bila *S. curvatum* v Evropo vnesena kot rezultat človeške dejavnosti, vendar se je vrsta

Foto: Trajče Nikoloski

Foto: Trajče Nikoloski

kasneje sama širila po vsej Evropi. Od leta 1979 se je vrsta razširila na druge evropske države: Slovenijo, Italijo, Hrvaško, Švico, Francijo, Madžarsko, Nemčijo, Srbijo, Črno goro, Grčijo, Češko, Španijo, Slovaško, Ukrajino, Portugalsko in Romunijo. Zaradi svoje invazivnosti *S. curvatum* hitro povečuje svoje območje v Evropi in oblikuje mogočne populacije v južni in srednji Evropi.

Osa vrste *Sceliphron curvatum* je dolga od 15 do 25 mm in je obarvana črno z rumenimi in rdečimi okraski. Samčki se ne ukvarjajo z gradnjo gnezda ali varovanjem, ampak se zbirajo okoli cvetov, hranijo se z nektarjem med čakanjem na parjenje.

Po parjenju samice z mandibulami (čeljstmi) nabirajo blatne kroglice, ki jih nalagajo na izbrano mesto, in začnejo graditi gnezda. Primernost mesta za gnezdo je odvisna od zavetja pred plenilci, razpoložljivosti blata in letnega časa. Ko je ena celica končana, začnejo loviti pajke, da jo zapolnijo in nadaljujejo z gradnjo naslednje. V vsako celico gnezda samička položi po eno jajčece. Jajčece je običajno položeno na trebuh prvega pajka, ki je postavljen v zadnji del celice. Lahko pa ga položi na drugega ali tretjega pajka v celici. Samička bo še naprej lovila, paralizirala in nalagala pajke v celico. To počne, dokler se celica ne napolni, kar je lahko do 25 pajkov. Nato zbere več blata, da zapre celico in začne graditi naslednjo celico. Paraliza zmanjšuje zmožnost pajka, da poškoduje odraslo ali nezrelo oso, medtem ko ohranja telo, dokler se ličinka ne pripravi na hranjenje

Ličinke in pajki v gnezdu *S. curvatum*.

Foto: Trajče Nikoloski

z njim. Ko se ličinka izleže, se začne hraniti z zalogo zagotovljenih pajkov.

Z lovljenjem pajkov se mi oddolži za stanovanje v mojem čebelnjaku. 🍯

Viri:

Alexander, B., Klots Elise, B., Klots (prevod Gogala M.) 1970:

Ilustrirana enciklopedija živali: Žuželke. Mladinska knjiga.

Gogala, A. 1995: *Two non-european species of digger-wasps recorded also in Slovenia (Hymenoptera: sphecidae)*, Acta Entomologica Slovenica.

Evans, AV, National Wildlife Federation. 2007. *Vodnik za nacionalno združenje divjih živali za žuželke in pajke ter sorodne vrste v Severni Ameriki*. New York: Sterling Pub.

Esenko, I. 2019: *Uspešna tujka*, Družina, Ljubljana.

Smolik, H. W. (prevod Šercelj A.), 1967: *Živalski svet*. DZS.

Shafer GD., 1949: *Načini blata*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Varoje v Avstraliji

Junija 2022 so v Avstraliji, ki je bila doslej z izjemo občasnih in hitro zadušeni izbruhi eno redkih območij na svetu brez varoj, v pristanišču Newcastle na vzhodni obali v zvezni državi New South Wales (NSW) v nadzornih panjih opazili varoje vrste *Varroa destructor*. V začetku septembra so v tej zvezni državi našli 99 čebelarstev okuženih z varojami. Vladna agencija za administracijo in razvoj kmetijstva, ribolova, akvakulture, gozdarstva in biološke varnosti v NSW je doslej uničila več kot 4000 čebeljih družin z namenom preprečevanja nadaljnjega širjenja varoj v Avstraliji.

Oblasti v New South Walesu so oblikovale tri izredna območja v katerih za čebelarje veljajo različna pravila:

1. Območje v radiju 10 kilometrov od epicentra izbruhov v katerem poteka poostren nadzor in uničevanje čebeljih družin na podlagi opaženih varoj. Čebelje družine v tem območju ni dovoljeno premikati.

2. Območje v radiju 25 kilometrov od epicentra izbruhov v katerem poteka poostren nadzor in pregledovanje čebeljih družin. Čebelje družine v tem območju ni dovoljeno premikati.
3. Območje splošnega nadzora.

Čebelarji s čebeljimi družinami v modrem območju lahko družine premaknejo v druge zvezne države v Avstraliji z izpolnjenim obrazcem, ki ga mora odobriti Oddelek za primarne industrije vlade New South Wales. Nacionalni svetovadni komite za škodljivce predvideva, da je mogoče in stroškovno vredno izkoreniniti varoje v Avstraliji. Oblasti so za boj v prvih 100 dneh namenile 45 milijonov avstralskih dolarjev za zaščito na letni ravni 70 milijonov avstralskih dolarjev vredno industrijo.

Prevod in priredba Tadej Pavkovič

Vir: <https://www.outbreak.gov.au/current-responses-to-outbreaks/varroa-mite>

Beseda čebela

Ljudmila Bokal

milka.bokal@gmail.com

Čas je, da v rubriki pozornost posvetimo osrednji besedi v čebelarstvu – čebeli –, ki je podlaga za množico drugih izraznih možnosti.

Vsaka veda ima svoje glavne in stranske izraze, ki si jih izposoja iz sosednjih ved. Glavni izrazi so tisti, ki poimenujejo področje, ki ga veda proučuje in se z njim ukvarja. Tako je tudi v čebelarstvu. Glavni izrazi, v jezikoslovni stroki imenovani termini, so v čebelarstvu *čebela*, *med*, *panj*, *medovite rastline* in drugi. Stranski izrazi pa prihajajo v vede od drugod, v čebelarstvo iz kemije, iz botanike, iz nutricionistike, vede o prehrani. Poleg v čebelarstvu glavne, že omenjene (čebela), pa so nepogrešljive še vse besede, ki se iz nje izpeljujejo, na primer *čebelar*, *čebelarka*, *čebelariti*, *čebelarjenje*, *čebelarstvo*. Kdaj se je beseda čebela prvič pojavila v slovenskem jeziku, je težko ugotavljati. Pred časom je izšel *Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*. V tem stoletju je v slovenščini v raznih protestantskih besedilih čebela že zapisana, in to v več oblikah: kot *čebela*, *čibela*, *žbela*, *bačela*, *čmela*. Oblika *bučela* pa je po vsej verjetnosti bila prvič zapisana na začetku 17. stoletja, v slovarju Hieronima Megiserja. Številčnost zapisov pomeni, da je beseda čebela zelo stara.

Imamo pa še slovar, ki zbira besede za določen predmet, pojem ali pojav okrog osrednje; rekli bi lahko, da jih kupčka. Uradno rečeno je to *Sinonimni slovar slovenskega jezika*. Ta razkriva, da je osrednji izraz čebela, ob njem pa se pojavljajo še drugi. Omenjena sta dva, *brenčelica* in *bučela*. Kdor govori o čebeli z veliko čustveno zavzetostjo, ji reče čebelica. To izraža veliko naklonjenost, priljubljenost te lahkokrile živalce. Veliko stranskih, zlasti narečnih izrazov o čebelarstvu se pojavlja v povestih Janeza Jalna, o čemer bo tekla beseda v enem prihodnjih mesecev.

Na vprašanje, s kakšnimi lastnostmi je čebela označena v strokovni literaturi, ni težko odgovoriti. Že velikokrat je bilo povedano, da v slovenščini čebela *umre*, medtem ko za druge živali pravimo, da *poginejo*. Čebelam so pripisane enake lastnosti, kot veljajo za človeka. Čebele *jočejo*, *pojejo*, *hodijo* na ženitovanjske in svatovske polete, imajo *babico*, *matica* je imenovana tudi *mati*, med seboj so si *sestre* in *bratje* (*trot brat*), so *polsestre* in *vnuki*. To je res prava družina.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki pojasnjuje, kaj besede pomenijo, je besedo čebela zelo na kratko razložil. To je žuželka, ki daje med in vosek. A sedaj nastaja nov slovar slovenskega knjižnega jezika, imenovan eSSKJ.

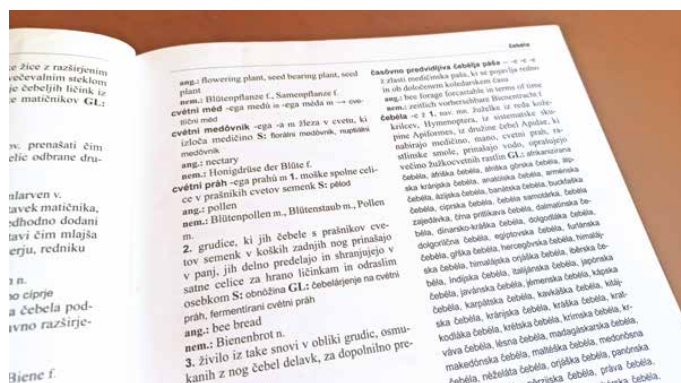

Foto: Tadej Pavkovič

Geslo čebela v Čebelarskem terminološkem slovarju.

Na spletnem portalu Fran je zapisano, da je to slovar »s popolnoma novim celovitim opisom besedja slovenskega knjižnega jezika od druge polovice 20. stoletja do danes«. Beseda čebela je v njem opisana natančneje: *To je žuželka s sivim in rjavim ali rumenim progastim zadkom, ki daje med in vosek*. V novonastajajočem slovarju je prvič v splošnih slovenskih slovarjih zapisana tudi ženska oblika besede čebelar – to je čebelarka. Zapis se gotovo naslanja na stvarna dejstva v vsakdanjem življenju. V Čebelarskem terminološkem slovarju je čebela razložena kar s tremi pomeni. Kot je primerno, je v prvem pomenu razlaga zelo strokovna in natančna, ima tudi latinske sinonime, a v tem zapisu jih opustimo: »žuželke iz reda kožekrilcev /.../, ki nabirajo medicino, mano, cvetni prah, rastlinske smole, prinašajo vodo, oprashašejo večino žužkokvetnih rastlin.«

Eden od izrazov, ki se v narečjih pojavljajo za čebelo, je tudi *muha*. Iz žirovskega govora pa je v mladinsko literaturo prišla beseda *čebelcati*, kar pomeni ukvarjati se s čebelami, pravzaprav čebelariti. Besedo je zapisal pisatelj Leopold Suhadolčan: »Kako sem zmeraj čakal na povabilo starega ata: `Poldk, greva malo čebelcat!' Potem me je z eno roko prijel pod pazduho, da so mi roke in noge bingljale v prazno, in me je kot rogača nesel proti čebelnjaku. Premikala sva se počasi, ker je stari ata šepal. Čebelnjak za našim kozolcem mi pomeni najlepši spomin na rano mladost. Stal je v sončnem bregu, od koder se je lepo videlo na Žiri, na Soro. Za čebelnjakom se je vzpenjala sončna reber.«

Končajmo z besedami, da je pogostost besed v jeziku odraz uveljavljenosti pojma v stvarnosti. ◆

Viri:
 Čebelarski terminološki slovar. Čebelarska zveza Slovenije; Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008.
 Suhadolčan, L., *Mornar na kolesu*. Ljubljana: Partizanska knjiga, 1973, 15.
Sinonimni slovar slovenskega jezika. Jerica Snój idr. Ljubljana: Založba ZRC, 2016.
Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja. Kozma Ahačič idr. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2021.

Čebelarjeva opravila v oktobru

Gorazd Trušnovec, Ljubljana

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

Življenje na severni zemeljski polobli se oktobra pripravlja na počitek; med fitohormoni v flori se aktivirajo inhibitorji rasti, medicinske zmanjkuje, znajo pa čebele ponekod najti še dragocene kepice cvetnega prahu, kar ob toplih jesenih zadnja leta pomeni, da matica še nadaljuje zaleganje. Tudi v človeški nravi je, da si v vinotoku pripravlja ozimnico – to je odličan mesec za prodajo čebeljih pridelkov, a več o tem v naslednji številki SČ, saj tudi terenskih obveznosti oktobra še nismo povsem zaključili.

Priprava stojišč na zimo

Pretežni del mojih panjev je na lokacijah (strehe stolpnic, terase), bolj ali manj varnih pred glodavci, ki bi lahko pozimi vstopali vanje; dobro pa je, če jim dostop še dodatno preprečujejo stojala za panje z ustrezno gladkimi nogami. Kljub temu je priporočljivo v prostorih, kjer skladiščimo čebelarstvo opremo in vse elemente, ki lahko pridejo v stik s satjem in hrano nasploh, namestiti ustrezne pasti, kar nam zapoveduje tudi pravilnik HACCP. Poleg neposredne škode, ki jo povzročajo miši in drugi glodavci, so namreč tu še huda virusna in druga obolenja, ki jih lahko ti škodljivci prenašajo, tega pa si najbrž nihče ne želi.

Incidentov zaradi ptičev, ki bi si hoteli pozimi izključiti vstop v panj, doslej nisem imel. Pač pa v tem obdobju preverim, če so strehe panjev vodotesne (tudi pločevina ni večer material) in ustrezno obtežene. Zaradi višine namestitve ter morebitnih sunkov vetra in zračnih vrtincev, zadnja leta pa tudi zaradi monsunskih poletnih nalivov, sam ravnam tako, kot bi deloval v

krajih z burjo – strehe morajo biti iz varnostnih razlogov obtežene vso sezono.

Panjem žrel praviloma ne ožim ali odprtine kako drugače manjšam, saj menim, da potrebujejo čebele ustrezno zračenje, za obrambo pa je ključna močna in zdrava družina. Med sezono, predvsem pa v njenem izteku, se trudim delati s tako mero previdnosti, da do ropanja niti ne pride. Sicer se v oktobru najde tu in tam kakšna osa, ki se skuša ob hladnejših urah, ko so čebele

manj dejavne, izmuzniti v panj in izmakniti kakšno kapljo sladkih zalog, a to ni nobena tragedija. Če se to dogaja množično, pa smo ga nekje polomili; s tako čebeljo družino je konec in je panj najbolje zapreti in izprazniti ter ob sumu na bolezen in posvetu z veterinarjem poskrbeti za sanacijo.

Družine prezimujem v dveh LR-nakladah standardne velikosti, tako da so zimske zaloge v obeh nakladah, čebele pa v tem obdobju pustim pretežno pri miru, da svoje

Poleti posejane sončnice omogočajo pozno jesensko pašo.

Foto: Gorazd Trušnovec

gnezdo same organizirajo, kot jim ustreza. Zadnja leta sem začel ponekod prakticirati prezimovanje na devetih sredinsko poravnanih satih v obeh nakladah, tako da je ob stenah panja boljši pretok zraka in manjša možnost za nabiranje kondenzata. Seveda, da bi se izognil plesnenju satja, ki je nehygieničen in za čebele strupen pojav. Na večini lokacij sicer s tem nisem imel nikakršnih težav in o tej metodi prezimovanja tudi nimam še povsem izoblikovanega mnenja (predvsem, ali je vredna truda in dodatnega vznemirjanja čebel).

Popravilo panjev

Drugo poglavje je sanacija samih panjev. Glede na to, da se s pojemanjem čebelje dejavnosti povečuje količina razpoložljivega časa, je ta mesec mogoče poskrbeti tudi za njihovo popravilo. Pri nakladnih panjih me od vsega začetka navdušuje skrajno preprosta, izčiščena struktura, res pa ti nimajo dodatnega »ovoja«, ki je čebeljak. So torej bolj izpostavljeni vremenskim nevšečnostim, kar lahko imamo za eno od slabosti nakladnih panjev. Sam sem od vsega začetka odločen, da se v svojem čebelarstvu

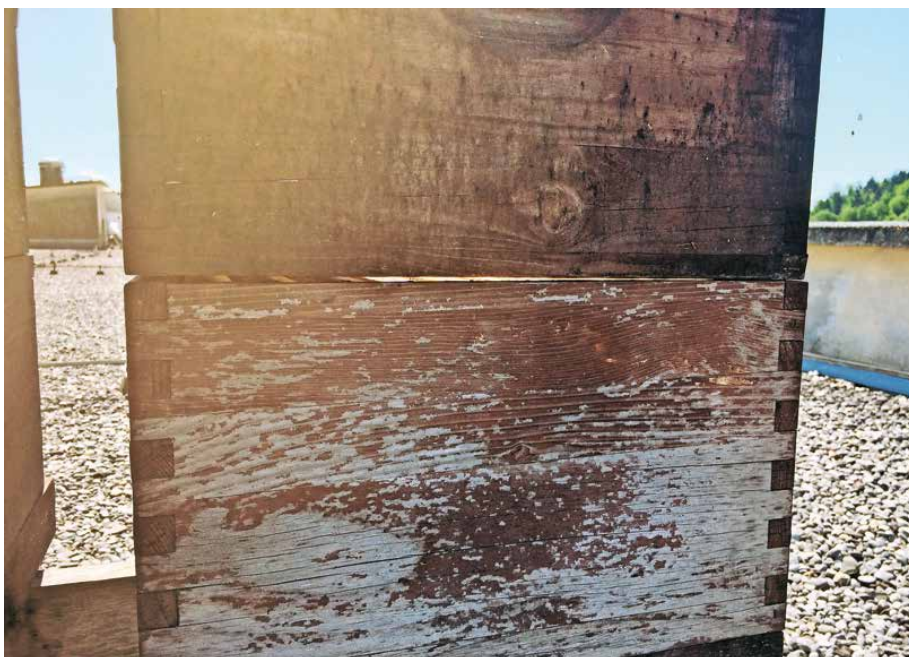

Panji kot prostorska instalacija na Lgu pri Ljubljani

v največji možni meri izogibam uporabi umetnih in strupenih snovi, in tako lesenih panjev niti ne barvam, ampak jih pred uporabo le naoljim z večkratnim nanosom mešanice tungovega in lanenega olja z dodanim

pigmentom, kar jim da prepoznaven ton, hkrati pa ostane razvidna lesena tekstura. Ta nanos je treba sčasoma obnoviti, a se vedno bolj sprašujem o smiselnosti tovrstnega početja; na misel mi prihaja izrek, da panji zdržijo kakšnih 30 let, če jih pobarvaš – če jih ne, pa tri desetletja. Nekaj drugega je seveda načrtovana vizualna podoba. Vsak panj predstavlja poleg vpliva na ekosistem tudi določen poseg v človeški bivanjski prostor oziroma kulturno krajino in je v tem pogledu smiselno razmišljati o odtisu, ki ga puščamo v okolju – je to neka pozitivna intervencija, ki prostor bogati, ali zgolj še en prispevek k slovenski degradaciji vidnega polja?

A pustimo duha in se vrnimo k snovi. Skratka, pravilno sekan, razžagan in dobro posušen les se sčasoma zaščiti sam z naravno sivo patino; po mojih izkušnjah so veliko pomembnejši od končnega premaza izbira lesa in način sušenja ter mizarska večšina, ki botruje izdelavi panjev, saj so to tisti dejavniki,

Špranje in oguljen premaz naklad po nekaj sezonah

ki bodo odločili, kako hitro bodo dežju in mrazu ter vetru in vročini izpostavljene naklade začele pokati, se zvijati in »cveteti« na vogalih in robovih. Kot inženir po izobrazbi imam v skladu z znano šalo v avtomobilu zmeraj s sabo kladivo, lepilni trak in WD 40 – in vsaj lepilni trak pride na terenu pogosto zelo prav, ko je treba med sezono na hitro zadelati kakšno špranjo, ki bi sicer povzročala stres čebelam zaradi prepaha in vdiranja vsiljivcev v panj, s tem pa jeseni in pozimi tudi večjo porabo energije za dodatno obrambo oziroma več hrane in propolisa, s katerim skušajo take odprtine zadelati. Vse takšne naklade in panjske sestavne dele ima smisel v tem obdobju zamenjati in popraviti (zbrusiti, pooblati, zakitati in prebarvati).

Koristno je tudi, da pred ponovno uporabo prazne naklade od znotraj očistimo z dletom in obžgemo s plinskim gorilnikom. To ni zahtevno delo in vzame le malo časa, lahko pa s tem naredimo veliko v smislu razkuževanja oziroma zagotavljanja higienskih razmer za čebelje družine v prihodnji sezoni.

Predelava voska

Kot sem omenil, vse stare, deformirane ali kako drugače neuporabne sate izločam in pretapljam že med sezono, delno zato, da bi se izognil voščeni vešči, in delno zaradi kroničnega pomanjkanja prostora. Glede na obseg čebelarjenja mi za predelavo voščin za zdaj zadošča kuhalnik s parnim uparjalnikom na elektriko. Pri tem imam nastavljen vklop z zamikom – satniki se samodejno »prekuhajo« ponoči, ko je električni tok cenejši; do jutra, ko se zgane tudi življenje žuželk, pa vse vonjave, ki bi lahko vznemirjale okoliške čebele, že zdavnaj izginejo.

Z voskom je do končne predelave v satnice treba ravnati, kot da je kužni material, saj se v njem nahajajo spore povzročiteljev različnih čebeljih boleznih, tudi hude gnilobe. Pred

Zatiranje varoj

Ste že mislili, da je s tem konec, kaj? Zaradi višjih temperatur in skoraj mediteranskega podnebja, ki se je pomaknilo proti celini (in v zimsko obdobje), zadnja leta jeseni matice nadaljujejo sicer omejeno zaleganje, s tem imajo pa tudi varoje, ki so preživele prejšnje cikle zatiranja, krasno možnost, da se razmnožujejo še naprej in delajo škodo dragocenim zimskim čebelam. Tako naredim preventivno ta mesec vsaj en obhod vseh čebeljih družin s sublimatorjem in zadimim panje z oksalno kislino – kljub temu da se nekaj zajedavcev še vedno skriva pod pokrovčki pokrite zalege, z vsako mrtvo varojo povečamo možnost uspešnega prezimovanja čebel.

predelavo in ponovno uporabo ga je zato nujno sterilizirati v zato namenjeni zaprti segrevalni posodi. Posebnih nasvetov glede tega področja sicer nimam, o voščinah je bilo v SČ objavljenega že veliko, takisto priporočam tematsko predavanje Vlada Auguščina.

Dobro poznam tudi ekonomski izračun, da se ukvarjanje s starim satjem pravzaprav ne izplača, saj so stroški višji od vrednosti tako pridobljenega voska, a prevlada zavest, da uporabljam v svojem

čebelarstvu samo čist, recikliran in neponarejen vosek lastnih čebel brez ostankov sintetičnih akaricidov in drugih sumljivih primesi. Neprecenljivo! Morda bi omenil le še to, da gre pri vosku za posebno »poglavje«, ki ga mnogi začetniki pozabijo predvideti – da se bo sčasoma nabralo staro odvečno satje, ki ga bo treba ustrezno skladiščiti, prekuhati in predelati, za kar pa je nujna dodatna naložba v opremo, prostor in čas. ◆

Čarobne organske tvorbe voska po prekuhavanju satja

Zamenjava predsedstva ČD Velike Lašče

Člani ČD Velike Lašče so izvolili novega predsednika. Društvu bo v naslednjem štiriletnem obdobju

predsedoval Tomaž Marolt. V stik lahko z nami stopite preko predsednika Tomaža Marlota, tel. št.: 031/534 008, e-pošta: marolt.tomaz@t-2.net in naše tajnice Blanke de Far Papež, tel. št.: 040/339 963,

e-pošta: tajnistvo@cd-velikelasce.si. Vabimo vas, da obiščete tudi našo spletno stran: www.cd-velikelasce.si in nam sledite na FB: @cdvelikelasce

Blanka de Far Papež, tajništvo
ČD Velike Lašče

Pomursko ocenjevanje medu

Oktober bo potekalo pomursko ocenjevanje medu. Svoje vzorce medu za ocenjevanje lahko prinesete v ponedeljek, 10. oktobra, od 9. do 12.

ure v prostore Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije na Noršinski ulici 14 v Murski Soboti. Kotizacija za ocenjevanje je 20 EUR. Za vse informacije smo vam na voljo na tel. št.: 041/598 356.

Jakob Madjar

Dopolnitev e-kataloga spominkov

Tudi letos nameravamo na spletni strani ČZS dopolnjevati razdelek »Čebelarski spominki/darila« s svežimi inovativnimi izdelki. V ta namen razpisujemo **Natečaj za dopolnitev e-kataloga spominkov z novimi predlogi**. Vse zainteresirane vabimo, da svoj izdelek, ki je čebelarski spominek ali darilo, pošljete na naslov ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, najkasneje **do 18. novembra 2022**. Primerni spominki in darila bodo razstavljeni ob dnevu čebelarskega turizma v začetku decembra.

Tina Žerovnik,
svetovalka za
ekonomiko
čebelarstva, JSSČ

Posvet tržno usmerjenih čebelarjev

Letošnji posvet tržno usmerjenih čebelarjev bo potekal v četrtek, 6. oktobra 2022, na ČZS, ob 16. uri. Na posvetu predstavljene tematike se osredotočajo na ključne izzive, s katerimi se srečujejo tržno usmerjeni čebelarji v Sloveniji:

- slovenski kozarec: namen in cilji kozarca nekoč, danes in jutri, problematika na trgu z dobavo;
- sheme višje kakovosti: priložnosti za čebelarje;
- združenje proizvajalcev: priložnosti za tržno usmerjene čebelarje;
- predstavitev izhodišč SKP za čebelarstvo;
- izhodišča ČZS in MKGP-ja za podporo ekološkim čebelarjem;
- prilagajanje slovenskega čebelarstva na podnebne spremembe;
- izkušnje čebelarjev pri vključevanju v podukrep *Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete*.

Posvet je v prvi vrsti namenjen tržno usmerjenim čebelarjem, vabljeni ste tudi drugi čebelarji.

Prijave se zbirajo na elektronskem naslovu tina.zerovnik@czs.si.

Tina Žerovnik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Konec oktobra bo izšla nova knjiga o apiterapiji

V prihajajočem mesecu bo izšel prevod knjige dr. Stefana Stangaciuja in Claudette Rayna-Cartabas z naslovom *Dobrega zdravja s čebelami: zdravljenje patologij s čebeljimi pridelki, rastlinami in tradicionalno kitajsko medicino*. Gre za prvi prevod te knjige v slovenščino, za katerega je poskrbela Tanja Ostrman Renault. Knjigo bo izdala Čebelarska zveza Slovenije in bo odličen učni pripomoček za apiterapevte. Predviden izid knjige je 29. oktober 2022.

Ana Janžekovič, JSSČ

Razpis za podelitev koncesije za kozarec za med slovenskega porekla

ČZS na podlagi sklepa, ki ga je sprejel UO ČZS, objavlja Razpis za podelitev koncesije za izdelavo, dobavo in distribucijo oblikovno zaščitene steklenega kozarca za med slovenskega porekla (dokumentacija na QR kodu). Prijave se zbirajo na naslov: ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica najkasneje do srede, 30. novembra 2022 do 12. ure.

Tina Žerovnik,
svetovalka za
ekonomiko
čebelarstva, JSSČ

Zaplešimo na Čebelarški zvezi Slovenije

Z veseljem vas obveščamo, da bo v letošnjem letu ponovno zaživel Ambrožev ples. Vse čebelarje, čebelarke in druge vabimo, da si v petek, 2. decembra 2022, ob 18. uri vzamete čas za druženje. Ambrožev ples bo letos potekal v gostišču Pri čebelici na Brdu pri Lukovici, ki bo za nas pripravilo kulinarično razvajanje ob glasbi. Želimo si ponovno obuditi ta dogodek in da bi se nam pridružili v čim večjem številu. Začetek bo ob 18. uri, ko nas bo sprejela prijetna glasba in se bo začela pogostitev. Prijave zbiramo do 15. novembra 2022, na tel. št.: 01/729 61 00 ali 041/337 854 oz. na e-naslovu: ines.zunic@czs.si. Ob prijavi je treba plačati akontacijo 25,00 EUR (nakazilo na TRR: SI56 0318 6100 2214 727,

Sklic: 02122022). Število udeležencev je omejeno. Cena aranžmaja je 45,00 EUR na osebo (aperitiv, meni s hladno predjedjo, glavno jedjo in sladico, zabavni program z ansamblom). V gostišču je moč rezervirati prenočišče.

Skupaj si bomo polepšali večer, saj bo program poln majhnih presenečenj in zabavnih iger.

Tajništvo ČZS

Negotovi glede vrste medu?

Smo v obdobju, ko se čebele stisnejo v gručo v panju, kjer nameravajo prezimiti. Naša naloga je, da čebele oskrbimo, da bodo prebile mrzle zimske dni. V teh časih se tako pojavijo kakšna vprašanja ali izzivi, ki jih lahko odpravimo s terenskim svetovalcem.

Terenski svetovalci nam lahko svetujejo glede:

- Izpolnjevanja čebelarke dokumentacije. Smo tudi v času priprave prodaje čebeljih pridelkov na domu, tržnici ali sejnih. S terenskim svetovalcem preverimo zapis obveznih podatkov na nalepkah in izpolnitev čebelarke dokumentacije. Ob obisku nam lahko opravi tudi terensko analizo medu. Terenska analiza medu nam bo v pomoč pri določanju vrste medu.

- Izpopolnjevanja čebelarkega znanja. Smo morda na začetku čebelarke poti, prebrali smo veliko čebelarke literature, ampak manjka nam čebelarke prakse. Terenski svetovalci na svojih območjih delovanja izvajajo delavnice, ki so namenjene vsem čebelarjem. Udeležimo se jih in navežimo stik z njimi, saj nam bodo v pomoč, ko bomo imeli vprašanje o delu s čebelami.

Sedaj je čas, da dopolnimo čebelarke dokumentacijo, ki je na vrhuncu dela s čebelami nismo izpolnili, se izobražujemo in izpopolnjujemo svoje znanje skupaj s terenskimi svetovalci v čebelarstvu.

Tomaž Samec, JSSČ

Mazilo iz propolisa, 10-%

Sestavine:

630 g hladno stiskanega ekstra deviškega oljčnega olja,
170 g deviškega čebeljega voska,
100 g propolisa (200 ml mehkega propolisa),
100 g medu.

Navodilo za izdelavo:

1. čebelji vosek raztopi pri 70 °C v vodni kopeli,
 2. deviško oljčno olje segrej na 60 °C in ga počasi med mešanjem raztopljenega voska dolivaj v vodno kopel,
 3. počasi dolij zgoščen propolis, segret na 60 °C,
 4. tekočini pri temperaturi skupne mase 50 °C vmešaj med, segret na 45 °C,
 5. mazilo polni v posodice pri temperaturi 40–45 °C.
- Vse sestavine segrevaj v vodni kopeli, ves čas mešaj in počasi ohlajaj do temperature, ko je masa motna, vendar gosto tekoča, da lahko polniš posodice. Postopek traja 2–3 ure.

Vir: Pušnik, V. *Predelava propolisa*. Maribor: Čebelarke zveza društev, 2020.

Foto: Tomaž Samec

Dan medu v kulinariki 2022

V Čebelarstem razvojno-izobraževalnem centru v Lescah je v sodelovanju z LU Radovljica, ČZ Gorenjske, ČZS JSSČ in drugimi soorganizatorji 17. septembra potekal **Dan medu v kulinariki**. Osrednja nit letošnjega dne so bili čebelji pridelki v kombinaciji z lokalno pridelano hrano. Zbrane je ob začetku strokovnega programa nagovoril **Marko Alauf, podpredsednik ČZS**.

Program se je začel s predavanjem čebelarke in apiterapevtke **Nike Pengal**, ki je slušateljem podala nasvete glede uživanja in delovanja čebeljih pridelkov na človeški organizem. Sledila je **razglasitev rezultatov in podelitev priznanj za Slovensko ocenjevanje medu na Gorenjskem**, ki ga je organizirala ČZ Gorenjske. Na tekmovanje se je prijavilo več kot 30 čebelarjev s

56 vzorci medu. Med letošnje prvake vrste se uvrščajo Peter Gruden za cvetlični med, Tomaž Pintar za gozdni med, Čebelarstvo Jager za lipov med in Čebelarstvo Miha Tekavčič za kostanjev med, ki je prejelo tudi naziv »šampion«. Sledila je predstavitev projekta **Seme preteklosti je seme prihodnosti** Nine Kobal iz Razvojne agencije Zgornje Gorenjske, ki teži k povečanju lastne pridelave semen z vzpostavitvijo medonosnih polj in spodbujanjem zelenih delovnih mest.

O pomenu lokalno pridelane hrane je predaval **Tilen Praprotnik**, ki v Lescah vodi ekološko kmetijo Vegerila. Na koncu so potekale degustacije jedi izpod kuhinje **Riharda Baša**, ki je v jedilnik vključil kombinacije čebeljih pridelkov in izdelkov ter lokalno pridelanih živil.

Osrednji program je spremljalo bogato dogajanje, delavnice za otroke, ponudba medu, izdelkov iz medu, lokalno pridelanih živil ter degustacije različnih jedi in napitkov z medom. V avli centra je bila na ogled razstava *Svet opravevalcev* avtorja Ivana Esenka, ki je nastala na podlagi istoimenske knjige avtorjev Andreja Šaleharja, Ivana Esenka in Petre Bole. Pred dogodkom je v četrtek, 15. septembra, v sodelovanju z Razvojno agencijo Sora potekala *Delavnica uporabe medu v lokalni kulinariki*, ki jo je izvedla **Mateja Reš s kmetije Vrt okusov** in je bila namenjena vodjem šolskih prehran in kuhinj z namenom spodbujanja vključevanja medu v šolsko prehrano.

Tina Žerovnik, svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Foto: Tina Žerovnik

Izobraževanja in usposabljanja svetovalcev specialistov v letu 2023

ČZS, JSSČ želi s tem obvestilom pri čebelarstvih in območnih čebelarstvih zvezah preveriti potrebo po izvedbi usposabljanj in svetovanj v organizaciji njenih svetovalcev specialistov s področja varne hrane, tehnologije in ekonomike čebelarjenja. V programu JSSČ kot tudi v programih PRO in ONS za leto 2023 so predvidena usposabljanja in svetovanja, ki bodo po načelu enakomerne zastopanosti območij potekala po vsej Sloveniji. Povratna informacija s terena nam bo pomagala pri načrtovanju usposabljanj, zato vas vabimo, da svoje morebitne potrebe najpozneje do 11. novembra 2022 sporočite Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Pridržujemo si pravico do naknadnih sprememb načrta potrjenih usposabljanj glede na vsakokratno epidemiološko situacijo.

JSSČ

Tehnologija čebelarjenja
Apitehnični ukrepi
Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojšč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov
Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev
Pridelava in predelava voska
Dobra čebelarstva praksa
Ekonomika čebelarjenja
Izdelava razvojnih načrtov
Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev
Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja
Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov
Izračun lastne cene
Varna hrana
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV
Označevanje in tehnologija pridelave medu
Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu
Označevanje in tehnologija pridelave propolisa
PRO in ONS
Čebelje paše v Sloveniji
Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele

Priprava načrta za čebelarstva usposabljanja v programskem letu 2023

ČZS želi pri čebelarstvih in območnih čebelarstvih preveriti potrebo po izvedbi čebelarstvih usposabljanj. Povratna informacija s terena bo organizatorjem v pomoč pri oblikovanju načrta usposabljanj v okviru podintervencije »Usposabljanje v čebelarstvu«. Zato vas prosimo, da svoje potrebe najpozneje do 11. novembra 2023 sporočite g. Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Glede na razpoložljivo število ur usposabljanj in zbranih povratnih informacij bomo po načelu enakomerne zastopanosti območij usposabljanja razporedili po vsej Sloveniji. Pridržujemo si pravico do naknadnih sprememb načrta potrjenih usposabljanj glede na vsakokratno epidemiološko situacijo.

ČZS

Čebelarstvom so na razpolago teme usposabljanj v naslednjih vsebinskih sklopih:

Biologija in oskrba čebeljih družin
Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstvene prakse
Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstvene prakse – delavnica
Izbrana poglavja biologije čebel
Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih
Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje
Vzreja matic
Vzreja čebeljih matic
Vzreja čebeljih matic – delavnica
Čebelje paše
Prepoznavanje medovitih rastlin
Gozdne paše
Sadjarstvo in čebelarstvo
Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja
Podjetništvo in trženje
Čebelarstveni turizem
Medena kulinarika – delavnica
Apiterapija
Zgodovina čebelarstva

Razpis za izvedbo tečajev za čebelarje začetnike v programskem letu 2023

ČZS razpisuje možnost organizacije tečajev za čebelarje začetnike, ki bodo potekali v letu 2023 (teorija in praksa). Območne čebelarstvene zveze oz. čebelarstvena društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo najpozneje do 11. novembra 2022 Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. Vloga mora vsebovati podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja in podatke za stik čebelarstvenega društva. V njej lahko navedete morebitne izvajalce učnega načrta tečaja v svojem okolju. Zaradi omejenih zmožnosti bo potrjen največ en tečaj na volilni okoliš ČZS. Območne zveze in ČD prosimo, da se glede določitve lokacije tečaja v posameznem volilnem okolišu dogovorijo med seboj. Po koncu razpisa, ko bo znan dokončen raspored tečajev v letu 2023, bo v *Slovenskem čebelarju* in na spletni strani ČZS objavljen razpis za zbiranje prijav zainteresiranih kandidatov za tečaje.

ČZS

Dan odprtih vrat ČD Ponikva

ČD Ponikva je v soboto, 2. julija 2022, organiziralo tradicionalni dan odprtih vrat, ki je potekal pri čebelarju Martinu Lubeju v Dobovcu pri Ponikvi. Martin Lubej je prijazno odprl svoj čebeljak zainteresiranim obiskovalcem, ter predstavil svoje čebelarstvo. Istočasno smo izvedli delavnico o analizi medu, ki je potekala pod vodstvom terenskega svetovalca Petra Babnika. Izmerili smo več kot 15 vzorcev, ugotavljali vsebnost vode v medu in električno prevodnost medu. V nadaljevanju popoldneva smo za čebelarje našega društva in njihove partnerje pripravili tradicionalno letno srečanje, ki se ga je udeležilo več kot 50 oseb.

Slavko Špur,
predsednik ČD Ponikva

Čebelarji ČD Ponikva na letnem srečanju v Dobovcu

Foto: Slavko Špur

Predstavitev terenskega svetovalca: Roman Marinko

Moje ime je Roman Marinko, sem čebelar in terenski svetovalec v čebelarstvu. Prihajam iz Vnanjih Goric, Občina Brezovica pri Ljubljani, kot terenski svetovalec pa pokrivam področje širše okolice Ljubljane. Po izobrazbi sem inženir medijske produkcije in se ukvarjam z arhiviranjem filmov. S čebelami sem se začel ukvarjati leta 2004. Kot ljubitelj sadjarstva sem se pred leti udeležil predavanj o sadjarstvu na Biotehnični fakulteti v Ljubljani, kjer so predavatelji poudarjali, da so za dober pridelek sadja prvi pogoji bližina čebelnjaka, dober obisk čebel in dobra opravišitev cvetov sadnega drevja. Začel sem se igrati z idejo o čebelarstvu, in to je bil moj prvi korak v svet čebel.

Sledil je vpis v lokalno čebelarstvo društvo, kjer sem srečal in spoznal čebelarje iz okoliških krajev, si z njimi izmenjal izkušnje in dobil mentorsko spodbudo in navodila. Bral sem *Slovenskega čebelarja*, si v knjižnicah izposodil in prebral veliko literature na to temo, ves čas pa tudi pridno gradil svojo domačo zbirko knjig o čebelah in čebelarstvu.

Obiskoval sem tudi različna predavanja v organizaciji Čebelarstva zveze Slovenije. V letu 2007 sem se udeležil izobraževanja za čebelarstvo preglednika. S tem se je začelo moje terensko svetovanje čebelarjem. Delo poteka po programu Javne svetovalne službe v čebelarstvu (JSSČ). Letno organiziramo razne delavnice, kjer predstavljamo

različne teme, predvsem pa je obisk takšnih delavnic zanimiv zaradi pogovorov, ki se med obiskovalci razvijajo spontano. To je odlična priložnost za izmenjavo izkušenj in različnih pogledov na težave, s katerimi se čebelarji spopadajo v danem trenutku.

Od začetka maja, ko čebelarji opravijo prvo točenje, izvajam tudi osnovne meritve medu na terenu in pomagam čebelarjem pri določitvi izvora medu (cvetlični ali gozdni). Pomagam pri čebelarstvu tehnologiji in osnovni odbiri v čebelarstvu. Delo na terenu je zanimivo in razgibano, saj mi omogoča, da se srečujem z različnimi čebelarji, od ljubiteljskih do profesionalnih.

Veseli me, da v vsem času delovanja kot terenski svetovalec v čebelarstvu še nisem imel slabe izkušnje z delom ali z ljudmi. Zgledno tudi sodelujem z vodstvi čebelarstva društev z območja, ki ga pokrivam, in ob

tej priložnosti se jim za sodelovanje iskreno zahvaljujem. Danes čebelarim s 60 čebeljimi družinami v AŽ listovnih panjih. Čebele prevažam na pašo in lovim naravno z medenjem. Opažam, da so podnebne spremembe resnične in da naše čebelice vedno bolj potrebujejo našo pozornost in oskrbo.

Vsem čebelarjem želim uspešno zazimitev čebeljih družin, uspešen boj z varojo in uspešno ter medeno leto 2023.

Naj medi!

Roman Marinko,
terenski svetovalec
za okolico Ljubljane

Terenski svetovalec Roman Marinko na terenu

Simpozij dan apiterapije

V soboto 29. oktobra 2022 ob 8. uri vas vabimo na Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 10, 2311 Hoče, da se udeležite dneva apiterapije, ki ga organizira Čebelarstva zveza Slovenije, JSSČ javna svetovalna služba v čebelarstvu v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo društev Štajerske.

Program

8.00–9.00: Sprejem udeležencev, informacije o izobraževanju apiterapevtov in nacionalna poklicna kvalifikacija apiterapevt/apiterapevka.

9.00–9.15: Uvodni pozdrav.

9.15–10.00: Predstavitev knjige: Dobrega zdravja s čebelami. Nagovor avtorja dr. Stangaciua in predstavitev s prevajalko Tanjo Ostrman Renault.

10.00–10.30: Oskrba ran z medom: prim. doc. dr. Tanja Planinšek Ručigaj.

10.30–11.00: Uporaba čebeljih pridelkov v kozmetiki: izr. prof. dr. Nina Kočevar Glavač.

11.00–11.30: Odmor.

11.30–12.00: Apiturizem – dobre prakse: Dominika Koritnik Trepel.

12.00–12.15: Skrivnosti gospodične Mične: Nika Pengal.

12.15–12.45: Pridobivanje čebeljega strupa: Simon Golob.

12.45–13.15: Podelitev certifikatov in zaključni nagovor.

Vljudno vabljeni, vstop je prost.

Ana Janžekovič, svetovalka JSSČ za varno hrano

V letu 2022 smo v Sloveniji zamenjali 1200 čebeljih matic

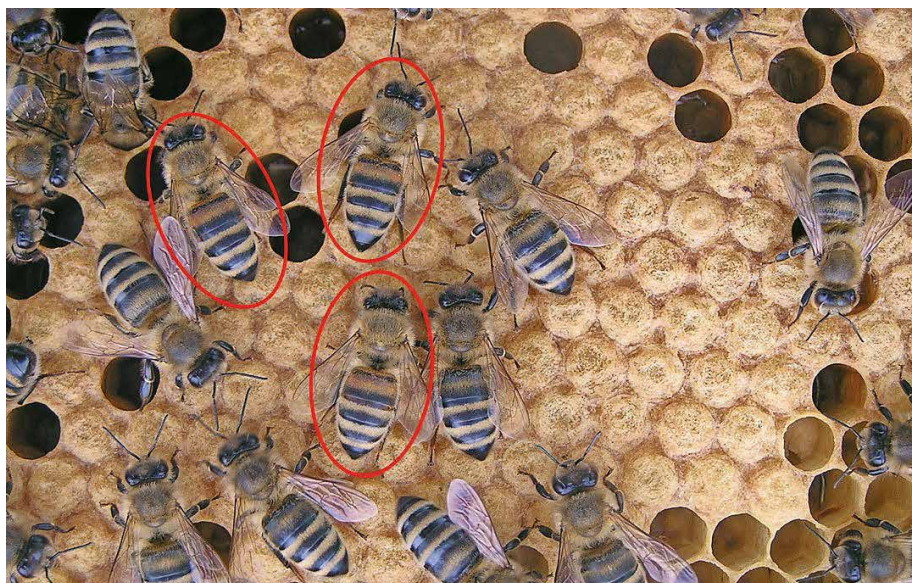

Foto: arhiv ČZS

V Sloveniji je kranjska čebela (*Apis mellifera carnica*) zaščitena in avtohtona čebela podvrsta. S svojimi morfološkimi in etološkimi značilnostmi je dobro prilagojena na naše pašne in podnebne razmere, slovi po svoji krotkosti, delavnosti in orientaciji. Prezimi v relativno majhnem številu in ima spomladi bujen razvoj, kar ji omogoča, da dobro izkoristi zgodnje pašne. Za čebelarjenje pri nas je zato najbolj gospodarno, da imamo v svojih čebeljih družinah čim čistejšo kraljico.

V populaciji kranjske čebele v Sloveniji se občasno pojavljajo križanci z italijansko čebelo ali buckfaško linijo čebel. K širjenju križancev po državi pripomore vsakoletni promet s čebelami, zato težava ni omejena le na obmejni del države. Križanci dolgoročno predstavljajo grožnjo za obstoj kranjske čebele, zato jih moramo čebelarji prepoznavati in jih izločati iz populacije.

Problematike se zavedamo, zato čebelarje o tem izobražujemo, pomemben pristop v tej smeri pa je izvedba ukrepa menjava matic, ki ga je ČZS letos ponovno izvedla. Ukrep je financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije. Menjavo čebeljih matic smo izvedli v sodelovanju s terenskimi svetovalci JSSČ, ki so med čebelarji pregledovali stanje čistosti kranjske čebele in jih obveščali o nujnosti izvajanja osnovne odbire. Če so v določenih panjih pri čebelarjih ugotovili več kot dva odstotka čebel križancev, čebel z rumenimi obročki na zadku, so jim svetovali zamenjavo matic. Sodelovali smo tudi z vzrejevalci čebeljih matic, ki so v preteklem letu opravili neposredno testiranje matic in so nam za namen izvedbe menjave matic ponudili v odkup 200 gospodarskih matic.

V juniju in juliju smo izvedli zamenjavo matic pri 403 čebelarjih, ki so izpolnjevali kriterije, določene v razpisu (urejene evidence). Skupno smo zamenjali 1200 matic po vsej Sloveniji, kar je bil tudi cilj ukrepa. Bili smo pozorni, da so čebelarji dobili matice od najbližjega vzrejevalca, ki je sodeloval z dobavo matic, da smo zmanjšali možnost mešanja različnih ekotipov čebel. Ob menjavi so terenski svetovalci čebelarje obvestili o pomenu ohranjanja kranjske čebele in o morfoloških znakih, po katerih se kranjska čebela razlikuje od italijanske in buckfaške čebele.

Pri anketiranju čebelarjev smo ugotovili, da so čebelarji s prejetimi maticami večinoma zadovoljni in da zamenjane matice v družinah večinoma dobro zalegajo.

Prizadevamo si, da bi ukrep izvajali tudi v prihodnje, zato je predlog ukrepa vključen v Strateški načrt MKGP. Mogoče bo pri izvajanju prišlo do določenih sprememb, o katerih pa vas bomo pravočasno obvestili.

Dr. Peter Kozmus, vodja PRO

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino leta 2022

Čebelarstva Zveza Slovenije, JSSČ išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2022. Namen natečaja je izboljšanje delovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarskimi društvi. Projekt je prinesel naziv čebelam najprijaznejša občina že številnim občinam, ki so sodelovale na razpisu. V Sloveniji je povezanost med lokalnimi skupnostmi in čebelarstvom zelo velika, kajti v skoraj vseh lokalnih skupnostih delujejo tudi čebelarska društva. Skupna skrb za ustvarjanje primerne okolja pomeni več kot le ohranitev čebel in oprasovalcev, je v prvi vrsti odgovornost vseh nas, da ohranimo naravo za nas in naše prihodnje rodove.

Slovenske občine smo že vljudno povabili k sodelovanju. Prijave na izpolnjenem obrazcu, kjer občina navede vse aktivnosti, ki jih **izvaja v korist ohranjanja čebel in drugih oprasovalcev ter čebelarstva v tekočem letu**, torej letu 2022, sprejemamo na naslov ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica ali na e-naslov: petra.bracko@czs.si, **najkasneje do 31. oktobra 2022**. Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor izbrala 3 slovenske občine, ki se bodo potegovala za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2022. Več informacij o natečaju na:

https://www.czs.si/objave_podrobno_czs/12681

Predsednike čebelarskih društev vabimo, da spodbudite občine, da se prijavijo na razpis.

Z morebitnimi vprašanji lahko obrnete na Petro Bračko (e-pošta: petra.bracko@czs.si, tel. št.: 040/436 518 ali 01/729 61 28).

Petra Bračko,
Svetovalka za ekonomiko

Šesti Festival čebelarske pesmi

Pred Čebelarskim centrom Slovenije se je v petek, 2. septembra 2022, odvil šesti Festival čebelarske pesmi, ki je bil namenjen ohranjanju tradicije zborovskega petja in spodbujanju k izvajanju pesmi s čebelarsko vsebino ter spodbujanju skladateljev k pisanju novih pesmi.

Na festivalu je letos nastopalo osem pevskih skupin: Moški pevski zbor Janko Kersnik Lukovica, Ženski pevski zbor Večernica, Ljudske pevke Predice, Ženski pevski zbor DU Rožna Dolina, Moški komorni zbor Čebelarstva zveze Slovenije, Vokalna skupina Žarek, Mešani pevski zbor izpod Svete Gore in Mešana pevka skupina Dr. France Prešeren Žirovnica - Breznica. Preden so pesmi zazvenele, so festival odprli predsednik ČZS Slovenije Boštjan Noč, podpredsednik ČZS Marko Alauf in županja Občine Lukovica mag. Olga Vrankar.

Večer smo obogatili tudi z medeno kulinariko, saj

je Gostišče pri čebelici pripravilo odličen »šmorn z medom«.

Pred zaključkom festivala je iz grla 130 pevcev zadonel Slakov Čebelar, kar je tradicija čebelarskega festivala. Pevke in pevci so se poslovili z željo, da se naslednje leto ponovno srečamo na že sedmem Festivalu čebelarske pesmi.

Babara Dimc

Izšla je nova knjiga o boleznih in škodljivcih čebelje družine

Pred kratkim je pri Založbi Kmečki glas izšla strokovna knjiga z naslovom **Bolezni in škodljivci čebelje družine**, ki smo jo napisale dr. Metka Pislak Ocepek, dr. Vlasta Jenčič in dr. Lucija Žvokelj, vse tri zaposlene na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani. Avtorice smo po izobrazbi doktorice veterinarske medicine in doktorice znanosti, ki nas povezuje dolgoletno strokovno, raziskovalno in pedagoško delo na področju biologije, boleznih in zdravstvenega varstva čebel.

Na pobudo urednice pri Založbi Kmečki glas, Savine Dreu, smo pripravile strokovno publikacijo o zdravstveni problematiki čebelje družine in njenih škodljivcih. Kljub raznovrstni literaturi na knjižnih policah za čebelarje se je pokazala potreba po priročnejši in sveži izdaji, ki bi vključevala vsa nova dognanja na področju zdravstvene problematike čebel.

V zadnjih desetletjih je bil narejen bistven razvoj na področju molekularne biologije in diagnostike, ki je omogočil boljše poznavanje obrambnih mehanizmov čebel in nastanka, razvoja, prepoznavanja in širjenja njihovih bolezni. Žal je hkrati zaradi globalne trgovine prišlo tudi do prenosa novih patogenih organizmov na območja, kjer jih prej ni bilo. Večino teh novosti smo avtorice poskusile na preprost in

razumljiv način prikazati v knjigi.

Večji poudarek smo posvetile boleznim, ki povzročajo v čebelarstvu največ težav in se za njihovo zatiranje namenja največ pozornosti in sredstev. Pri pisanju smo sledile veterinarski doktrini varovanja zdravja in dobrobiti čebelje družine, pa tudi skrbi za pridelavo neoporečnih čebeljih pridelkov v prehranski verigi ljudi in ohranjanje okolja. Za lažje razumevanje bolezenskih procesov smo dodale osnove anatomije čebel, fiziologije čebelje družine in osnove imunskega sistema čebel.

Nakazale smo usmeritve za dobrobit čebel, ki je hkrati tudi dobrobit človeka, saj nam čebele s svojimi lastnostmi in dejavnostmi bogatijo življenje. Na koncu so za vsako poglavje dodani

viri uporabljene literature, kjer radovednejši bralci lahko najdejo dodatne poglobljene informacije. Želimo si, da bo vsebina knjige v pomoč čebelarjem in širši javnosti pri ohranjanju zdravih čebeljih družin.

Prof. dr. Vlasta Jenčič

Nadškofija Ljubljana na obisku na Čebelarški zvezi Slovenije

Čebelarško zvezo Slovenije je v četrtek, 8. septembra 2022, obiskala skupina več kot 40 zaposlenih Nadškofije Ljubljana skupaj z ljubljanskim nadškofom metropolitom Stanislavom Zoretom.

Obiskovalce sta na Čebelarški zvezi Slovenije sprejela predsednik ČZS Boštjan Noč in podpredsednik ČZS Marko Alauf, ki sta se nadškofiji zahvalila za dovoljenje za uporabo njihovih gozdov za čebeljo pašo.

Nadškofija Ljubljana je podala predlog, da bi ČZS ustanovila sekcijo duhovnikov čebelarjev.

ČZS

Urniki usposabljanj v oktobru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridrujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
4. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	Čebelarški dom Dolomiti, Polhov Gradec 72, Polhov Gradec	g. Prebil 031/604 309
4. okt.	16.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Petra Bračko	Čebelarški dom Hrastnik	g. Štaut 031/448 135
5. okt.	19.00	Razvojni načrti v čebelarstvu	Petra Bračko	ČD Pobrežje - Duplek, Na trati 2, Maribor	g. Gregorič 031/443 830
11. okt.	18.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Petra Bračko	Izobraževalni center Slovenske gorice (dvorana Razvojne agencije), Trg osvoboditve 9, Lenart	g. Žižek 041/729 319
11. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	Čebelarški dom Ilirska Bistrica, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Primc 041/523 889
12. okt.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Aljaž Debelak	Medgeneracijski center Gaber Loška dolina, Cesta notranjskega odreda 45, Stari trg pri Ložu	g. Meden 031/344 147
13. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	OŠ Koroški jeklarji, Javornik 35, Ravne na Koroškem	g. Lah 070/156 167 (kličite po 17. uri)
13. okt.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Čebelarški center, Mestna ul. 16, Laško	g. Šolar 051/603 899
13. okt.	19.00	Priprava čebeljih pridelkov na prodajo in čebelarstva zakonodaja	Tina Žerovnik	Krajevna skupnost Gotovlje, Gotovlje 40, Žalec	g. Hrastovec 031/335 910
17. okt.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Ana Janžekovič	Hiša kranjske čebele, Mestni trg 2, Višnja Gora	ga. Peunik Okorn 041/967 964
17. okt.	17.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tina Žerovnik	Okrepčevalnica Šprajcar, Britof 338, Kranj	g. Smerdel 041/261 890
19. okt.	17.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Petra Bračko	Kulturni center Rogaška Slatina, soba 34, Celjska cesta 3a, Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
20. okt.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Bar Veseljak, Šolska ulica 10a, Slovenj Gradec	g. Knez 041/321 149
24. okt.	18.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tina Žerovnik	Medgeneracijski center Gaber Loška dolina, Cesta notranjskega odreda 45, Stari trg pri Ložu	g. Žnidaršič 040/737 952
27. okt.	16.00	Apotehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
27. okt.	16.00	Delavnica o uporabi spletnih aplikacij (vnos in registracija stojišč, SIRIS, GERK) za upravljalce pašnih redov	Simon Golob	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
27. okt.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Hozjan 041/474 403

Seminarji s področja tehnologije čebelarjenja

ČZS, JSSČ, razpisuje več seminarjev za čebelarje s področja tehnologije čebelarjenja. Število udeležencev na seminarju je omejeno. Podrobnejše informacije o seminarju bodo prejeli prijavljeni udeleženci. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
12. okt.	17.00	Pridelava in predelava voska	Vlado Auguštin	Čebelarški dom Selo pri Otovcu	040/436 516 ali vlado.augustin@czs.si

Urniki svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v oktobru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
3. okt.	16.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, kakovostne sheme medu z izpolnjevanjem obrazcev v čebelarstvu	Martin Čuš	Društveni čebelnjak Panorama, Ptuj	g. Čuš 070/512 884

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Pridelovalci Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo naročite zaščitne prelepke z izpolnjeno in podpisano naročilnico, ki jo pošljete na sedež ČZS (Brdo 8, 1225 Lukovica) ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. Naročilnico zaščitnih preplek najdete na spletni strani: <http://www.slovenskimed.si/Si/smgo.php>

Število novih članov SMGO-ja avgusta 2022

4

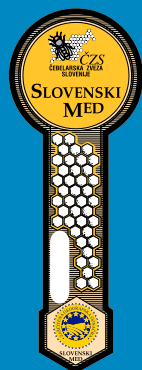
Število članov, ki so izstopili avgusta 2022

2

Število vseh članov SMGO-ja avgusta 2022

437

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z Aljažem Debelakom po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: aljaz.debelak@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani: www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.

Zapustili so nas

Štefan Čadež
(1951–2022)

12. junija 2022 nas je nenadoma zapustil dragi prijatelj Štefan Čadež, čebelar, dolgoletni član upravnega odbora, praporščak ČD Škofja Loka in prejemnik priznanja Antona Janše. V njegovi družbi je bilo zelo prijetno. Tudi ob napornem delu je bil vedno nasmejan in dobre volje. Za vsako težavo je imel nasvet, saj je bil prava zakladnica znanja o življenju čebel. V spominu ga bomo ohranili kot dragega prijatelja z bistrim umom, ki je imel jasno besedo in pokončno držo. Dragi Štefan, počivaj v miru.

ČD Škofja Loka

Marjan Debelak
(1930–2021)

Čebelarstvo je tradicija življenja s čebelami pri Debelakovih se je prekinila. Čebelar je umrl konec lanskega leta in tudi čebele so mu sledile. Sicer je bil Marjan velik poznavalec čebel in panjskih sistemov. V društvu je bil dejaven 46 let in je prirejal poletna srečanja naprednih čebelarjev na Bledu,

ki so se jih udeleževali iz cele Slovenije. En mandat je bil tudi predsednik družine. Posebno pa je proučeval čebeljo družino in njene značilnosti. Ima tudi nekaj inovacij iz čebelarstva (lesica). Pridobil je številna priznanja ČZS, nekaj za svoje idejne rešitve v čebelarstvu. Sicer je živel v Ljubljani, vendar so mu bile čebele do konca prva skrb, ko je prišel na Bled. Spominjali se ga bomo kot čebelarstva zanesenjaka, ki je ves prosti čas posvetil življenju čebel.

ČD Bled - Gorje

Ivan Šmon
(1937–2022)

Na pokopališču Razbor smo se 5. februarja 2022 poslovili od zvestega čebelarja Ivana Šmona. Čebele je ljubil že od otroštva, že kot devetletni deček je ogrnil svoj prvi roj. Po smrti očima je leta 1980 prevzel tradicijo čebelarjenja na Elbertovi domačiji. Prevzel je 50–70 AŽ-panjev čebel, s katerimi je nadaljeval. Poleg dela na kmetiji je veliko časa posvečal čebelarstvu, ki so mu dajale mir in zadovoljstvo. Z veseljem je dajal nasvete in pomoč. Od leta 1980 je bil član ČD Slovenj Gradec in član ČZS. Bil je odlikovan z odličji III. in II. stopnje Antona Janše. Vso dediščino je zapustil sinu Daniju, ki uspešno nadaljuje njegovo tradicijo. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Daniel Šmon

Ivan Žnidarčič
(1929–2022)

V aprilu nas je nenadoma zapustil Ivan Žnidarčič iz Kanala. Ivo je več kot 80 let živel za čebele. Čebelaril je od svojega 12. leta, ko mu je oče popolnoma prepustil domače čebele. Z leti si je uredil uspešno čebelarstvo,

bil je odličen čebelar, dober mentor številnim čebelarjem in čebelarkam. Bil je eden od ustanoviteljev Čebelarstva družine Kanal in med ustanovitelji Čebelarskega društva Kanal - Brda, v katerem je bil tudi predsednik, dolga leta pa je sodeloval v upravnem odboru, bil je poverjenik za pasišča, zbiratelj medu. Za svoje delo je prejel vsa tri priznanja Antona Janše. Med čebelarji se je zelo dobro počutil in rad zahajal v našo družbo. Pogrešali ga bomo in ohranili v lepem spominu.

ČD Kanal - Brda

ČEBELARSKI MUZEJ V RADOVLJICI

obiščite novi razstavi
Živeti skupaj. O čebeli in človeku
in *Svet opráševalcev*

NOVI
KNJIGI

Muzeji radovljiške občine, Linhartov trg 1, Radovljica, www.mro.si

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelarski.center@gmail.com

Mali oglasi

PRODAM

Akacijev, lipov, cvetlični, kostanjev, gozdni in ajdov med.

Možnost dostave v Ljubljani, tel.: 041/252 695.

Akacijev in kostanjev/lipov med

v rifuzi ali v steklenicah, tel.: 051/678 102.

Akacijev med menjam za

gozdnega (Dravsko polje), tel.: 041/784 775.

Akacijev, lipov, cvetlični, gozdni, kostanjev med in matični mleček,

tel.: 041/587 573.

Belokranjski kostanjev in akacijev med

v sodčkih ali kozarcih. Možnost dostave, tel.: 031/875 894.

Lipov in kostanjev med (Soška dolina),

tel.: 041/217 060.

Cvetni prah, sveže zamrznjen,

tel.: 041/686 436.

Cvetni prah osmukanec,

nabran v Beli krajini, svež ali posušen. Svež hranjen v zamrzovalni skrinji, suh v hladilnici. Možnost dostave na dom, tel.: 040/845 113.

Digitalno čebelarstvo tehtnico

za merilno območje 0–120 kg, natančnost meritve je 0,05 kg. Tehnica tudi za zunanjo uporabo, tel.: 041/460 627.

Čebelje družine na nakladnih

panjih. Čebele lahko ostanejo na akacijevi paši v Goriških brdih, tel.: 041/704 233.

Panje LTR (10 S), 1 naklada

s čebelami, mlado satje. Čebele so nakrmljene in očiščene varjo, tel.: 040/838 956.

Lipove AŽ-satnike, šestkrat

vrtnate, kakovostne izdelave. Lahko pošljem po hitri pošti, tel.: 031/753 345.

Čebelnjak z vodo in električno

skupaj s približno 4500 m² velikim zemljiščem v Občini Sevnica. Blizu je odlična kostanjeva paša, tel.: 041/831 155.

Zabojnik s 64 naseljenimi DB-panji skupaj s tovornjakom

MAN 14232, ki je registriran kot starodobnik, tel.: 040/750 660 ali 040/800 036.

Prevozni čebelnjak s čebelami in

panji ali brez (okolica Ljubljane), tel.: 031/435 469.

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 031/753 345.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Senčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Jamčimo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

API KONTAKT
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287
SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelarskaoprema.si

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku.

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov: 29,80 €

Naročila:
 031 536 229 ali
 www.cebeljikoridor.si

 CEBELJIKORIDOR.SI

Zmagovalec natečaja najboljše tehnološke rešitve 2021

Čebelarstva tehnika
 Meritve teže vsako uro
 Sistem proti kraji (GPS)
 Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarskega društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

FTN d.o.o.

Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

POKROVČKI DIMENZIJ Ø 43-48-53-63-66-70-82-100 mm
VELIK IZBOR RAZLIČNIH MOTIVOV IN BARV

02/62-96-226 **www.trgovinica.si**

KIPGO

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

ČEBELARSKA OPREMA

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

PANJI
 -OPREMA ZA PANJE
 -SATNICE
 -ZAŠČITNA OPREMA
 -OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
 -OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
 -TOČILA
 -CEDILA
 -OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
 -OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
 -EMBALAŽA

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ PANJEV

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU

POGAČE
 HoneyBeePro Standard in HoneyBeePro Protein

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42%,
 DEKSTROZA 51,5%,
 MALTOZA 2,5%,
 TRIOZA 2%,
 SLADKOR 2%

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI IN JOPIČI
 -zračni
 -narejeni so iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito

NAROČENO POSLJEMO TUDI PO POŠTI!

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

5 % popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR za člane ČZS